

Profesionalni sport u Republici Hrvatskoj za vrijeme COVID-19 krize - od prijetnje do prilike za bolji status profesionalnih sportaša

Smokvina, Vanja; Ribarić Smokvina, Patricia

Source / Izvornik: **Pravni vjesnik, 2021, 37, 137 - 166**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

<https://doi.org/10.25234/pv/12899>

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:118:735742>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-06-30**

PRAVI

Pravni fakultet Faculty of Law

Sveučilište u Rijeci
University of Rijeka

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Law](#)
[- Repository University of Rijeka, Faculty of Law](#)

uniri DIGITALNA
KNJIŽNICA

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Vanja Smokvina*
Patricia Ribarić Smokvina**

Prethodno priopćenje
UDK 796.071(497.5):349.2]614.4
DOI: <https://doi.org/10.25234/pv/12899>
Rad primljen: 23. studenog 2020.
Rad prihvaćen: 3. ožujka 2021.

PROFESIONALNI SPORT U REPUBLICI HRVATSKOJ ZA VRIJEME COVID-19 KRIZE – OD PRIJETNJE DO PRILIKE ZA BOLJI STATUS PROFESIONALNIH SPORTAŠA

Sažetak: *U radu autori analiziraju hrvatski profesionalni sport i utjecaj COVID-19 krize na njega. Nogomet je uzet kao model za ostale ekipne sportove zato što je udio profesionalnih sportskih klubova u Republici Hrvatskoj naglašen upravo u nogometu. Osim toga, pravni okvir koji je prisutan u nogometu može poslužiti ostalim sportovima da razrade sličan i uspješan model. Autori u radu analiziraju prihode (sponzorstva, ulaznice i televizijska prava) i rashode (troškove na ime primanja igrača) nogometnih klubova Prve hrvatske nogometne lige, daju pregled profesionalnog statusa klubova, sportaša i trenera te u završnom dijelu rada analiziraju mjere poduzete od strane Vlade Republike Hrvatske usmjerene na pomoć hrvatskom sportu za vrijeme COVID-19 krize. Upravo je COVID-19 kriza autorima poslužila kao možebitna startna pozicija za bolje reguliranje sporta ubuduće, posebno profesionalnog sporta u Republici Hrvatskoj, koji je značajno doprinio promociji Republike Hrvatske u svijetu.*

Ključne riječi: COVID-19, sport, Hrvatska, profesionalni klubovi, sportaši, radnopravni status

1. UVOD

Republika Hrvatska (dalje u tekstu: RH) u svijetu je naširoko poznata po sjajnim uspjesima svojih sportašica i sportaša, kako u individualnim sportovima (tenis, atletika, skijanje i

* Dr. sc. Vanja Smokvina, izvanredni profesor Sveučilišta u Rijeci, Pravnog fakulteta, Centar za sportsko pravo, politike u sportu i sportsku diplomaciju, Hahlić 6, 51000 Rijeka. E-adresa: vsmokvina@pravri.hr. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1527-7921>.

** Patricia Ribarić Smokvina, mag. oec. E-adresa: patricia_ribaric@yahoo.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8801-2246>.

dr.) tako i ekipnim¹ sportovima košarci, rukometu, vaterpolu, a ponajviše nogometu. Nastup hrvatske nogometne reprezentacije u finalu FIFA-ina² Svjetskog prvenstva u nogometu održanog u Rusiji 2018. godine s reprezentacijom Francuske pratilo je 1,12 milijarda ljudi,³ dakle svaki 6 stanovnik svijeta tada je pratio naše sportaše, uočio obilježja hrvatskog identiteta (nacionalni dres s obilježjima crvenih i bijelih polja) u konačnici čuo za Hrvatsku kao državu, ako to već nije prethodno bio slučaj. Hrvatski sport i sportaši zasigurno su snažan promotor RH te važno sredstvo u izgradnji međunarodnog ugleda u svijetu, a u tom pogledu svakako je važno se prisjetiti sudjelovanja hrvatskih olimpijaca prvo na XVI. zimskim olimpijskim igrama u Albertvilleu 1992. godine te potom iste godine XXV. ljetnim olimpijskim igrama u Barceloni predvođenih stjegonošom tenisačem Goranom Ivaniševićem. Kruna sudjelovanja, na tom globalno praćenom sportskom natjecanju, jest svakako osvajanja srebrne medalje košarkaške reprezentacije u finalu sa reprezentacijom SAD-a poznatoj kao „Dream Team“ predvođen Michaleom Jordanom, Magicom Johnsonom, Larryjem Birdom i dr. te dvije brončane medalje u tenisu, pojedinačno Goran Ivanišević te u parovima Goran Ivanišević i Goran Prpić. Valja također istaknuti i četiri zlatne olimpijske medalje Janice Kostelić na Zimskim olimpijskim igrama u Salt Lake Cityju 2002. godine za državu koja nema pravog skijaškog centra. Obitelj Kostelić ukupno je osvojila za RH deset od svih 44 hrvatskih olimpijskih medalja (22,7%) ili 90,9% medalja sa zimskih olimpijskih igara.

Koliko su navedeni sportski rezultati u sportovima koji se igraju i prate na globalnoj razini važni, kako tada 1992. godine, tako i danas, najbolje ilustrira podatak da je tenis četvrti globalno najpopularniji sport s milijardu pratitelja, košarka je pak sedmi globalno popularan sport s više od 800 milijuna pratitelja dok je na samom vrhu nogomet s više od 4 milijarde pratitelja u čitavom svijetu.⁴ Također, od 20 globalno najpraćenijih sportskih klubova na društvenim mrežama njih 15 su nogometni klubovi,⁵ dok preostalih pet čine četiri košarkaška NBA kluba⁶ te Mumbai Indians, klub iz indijske kriket Premier league.⁷

Upravo stoga, osobiti naglasak u ovome radu dat će se nogometu zbog njegova globalnog utjecaja i važnosti, a na prostoru RH jedinog sporta koji ima profesionalni status u najvišem rangu natjecanja (vidi *infra*).⁸ Osim toga, nogomet globalno, a svakako i u RH, svojim pravnim okvirom može poslužiti kao model za druge, pogotovo ekipne sportove, u boljem reguliranju

1 Autori u radu koriste razlikovanje individualnih sportova i ekipnih sportova. Koristi se pojam ekipni sport kao prikladniji izraz u usporedni s izrazima kolektivni ili momčadski sport.

2 Međunarodno udruženje nogometnih saveza – Fédération Internationale de Football Association – FIFA.

3 Matt Clinch 'Around half the world's population tuned in to this year's soccer World Cup' (CNBC, 21 December 2018) <<https://www.cnbc.com/2018/12/21/world-cup-2018-half-the-worlds-population-tuned-in-to-this-years-soccer-tournament.html>> pristupljeno 16. srpnja 2021.

4 Jason Shvili, 'The Most Popular Sports in the World' (World Atlas, 16 October 2020 <<https://www.worldatlas.com/articles/what-are-the-most-popular-sports-in-the-world.html>> pristupljeno 21. srpnja 2021.

5 Real Madrid, Barcelona, Manchester United, Chelsea, Juventus, Bayern München, PSG, Liverpool, Arsenal, Manchester City, Milan, Borussia Dortmund, Atletico Madrid, Inter Milan i Tottenham.

6 LA Lakers, Golden State Warriors, Chicago Bulls, Miami Heat.

7 Global Sport Salaries Survey 2019, (*Sporting Intelligence*, 2019) 21, <<https://www.global-sportssalaries.com/GSS%202019.pdf>> pristupljeno 16. srpnja 2020.

8 Hrvatski Telekom Prva liga (dalje: Prva HNL), najviši rang seniorskog natjecanja u nogometu za muškarce.

statusa profesionalnih sportaša.⁹ Zaključno, nogomet je sport koji je odabran kako bi se moglo jasnije prikazati utjecaj globalne COVID-19 pandemije na hrvatski sport.

Nasuprot važnosti koju sport, a prethodno smo zapravo govorili o profesionalnom sportu, ima za RH, osobito je važno tim istim sportašima osigurati i omogućiti kvalitetan sustav razvoja karijera, ali također i kvalitetan radnopravni te socijalnopravni status, što trenutačno nažalost nije slučaj, a što će također biti prikazano u ovom radu.

U radu će se prvotno dati kratak statistički uvod o broju klubova te broju sportaša po sportovima (nogomet, košarka, rukomet, vaterpolo) u kojima bi radnopravni status mogao biti prisutan zbog karakteristika pravnog odnosa sportaša sa svojim klubovima.¹⁰ Potom će se prikazati pravni okvir statusa profesionalnih sportaša u RH s osobitim naglaskom na pravni status prvenstveno u nogometu kao jedinom sportu u RH u kojem je donekle prisutan radnopravni status. U pretposljednem poglavlju dat će se pregled mjera koje je RH poduzela zbog pandemije bolesti COVID-19, a sve s ciljem pomoći sportu i sportašima u nevolji zbog pojave navedene pandemije. U posljednjem dijelu rada daje se zaključak i odgovor na postavljenu hipotezu ovoga rada koja glasi da je COVID-19 kriza zapravo prilika za bolji status profesionalnih sportaša u RH u budućnosti.

2. HRVATSKI SPORT U BROJKAMA (KLUBOVI, SPORTAŠI)

2.1. UVODNO O BROJU KLUBOVA I SPORTAŠA

U srpnju 2019. godine RH je prvi put u svojoj povijesti dobila nacionalni strateški dokument za razvoj sporta pod imenom *Nacionalni program športa 2019.–2026.*¹¹ (dalje u tekstu: NPŠ). Navedeni nacionalni strateški dokument za hrvatski sport predviđen je *Zakonom o sportu* i definiran kao „dokument kojim se utvrđuju ciljevi i zadaće razvoja sporta, aktivnosti potrebne za provedbu tih ciljeva i zadaća te određuju nositelji razvoja i mjere kontrole njegove provedbe“, a donosi ga Hrvatski sabor na prijedlog Vlade RH za razdoblje od osam godina.¹²

Temelj hrvatskoga sporta su sportski klubovi koji obavljajući sportsku djelatnost sudjelovanja u sportskim natjecanjima, sukladno Zakonu o sportu mogu imati pravni oblik sportske udruge za natjecanje ili sportskog dioničkog društva – s.d.d., i to kroz profesionalni ili amaterski status.¹³

9 Vanja Smokvina, 'Socijalni dijalog u profesionalnom sportu – nogomet kao model za druge kolektivne profesionalne sportove' (2012) 49(4) Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu 883–906.

10 Vidi detaljnije u Andrijana Bilić i Vanja Smokvina, 'Ugovori između profesionalnih nogometaša i klubova – ugovori radnog ili građanskog prava?' (2012) 49(4) Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu 831–862.

11 Nacionalni program športa, (dalje: NPŠ) NN 69/2019 <<https://sdus.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Nacionalni%20program%20%C5%A1porta%202019-2026.pdf>> pristupljeno 10. lipnja 2020.

12 Zakon o sportu, NN 71/2006, 150/2008, 124/2010, 124/2011, 86/2012, 94/2013, 85/2015, 19/2016, 98/2019, 47/2020, čl. 2., st. 1.–2.

13 Zakon o sportu, NN 71/2006, 150/2008, 124/2010, 124/2011, 86/2012, 94/2013, 85/2015, 19/2016, 98/2019, 47/2020, čl. 23., st. 1.

Valja istaknuti da su u čitavom hrvatskom sportu klubovi organizirani u pravnom obliku udruge, uz postojanje svega osam sportskih dioničkih društava – s.d.d.-a (vidi *infra*). O točnom broju udruga u sportu RH, do pune implementacije Nacionalnog informacijskog sustava u sportu, teško je govoriti, pogotovo imajući u vidu veći broj raznih registara i njihovu nepodudarnost u podacima.¹⁴ Ipak, za ilustraciju, kako je utvrđeno NPŠ-om, na dan 22. studenoga 2018. godine u Registru udruga u svim grupama djelatnosti bilo je upisano ukupno 52.314 udruga, od čega njih 10.974 je obavljalo sportsku djelatnost koje se u Registru udruga registriraju sukladno Nomenklaturi sportova i sportskih grana HOO-a¹⁵ i razvrstavaju u osam podgrupa: borilački sportovi, konjički sport, ostale sportske djelatnosti, strukovne sportske djelatnosti, sportovi na tlu, sportovi na vodi, sportovi u zraku i sportske djelatnosti osoba s invaliditetom. Kako je utvrđeno i u samom NPŠ-u nije jasno zašto je i kada odabrana baš ova-ka klasifikacija jer ona pokazuje dosta nelogičnosti. Primjerice, u podgrupi konjički sport nije razvrstana nijedna sportska udruga, iako je u Registru udruga u području sportske djelatnosti upisano 245 udruga (konjičkih klubova i saveza), od čega je njih 40 registrirano samo u Gradu Zagrebu.¹⁶ Navedeno zahtijeva detaljniju analizu koja nadilazi sadržaj i potrebe ovoga rada, no za kvalitetniji razvoj sustava hrvatskog sporta svakako je važno pozabaviti se i navedenim klasifikacijama.

Za sadržaj ovoga rada važno je istaknuti koliko uopće u RH imamo sportskih klubova i koliko imamo registriranih sportaša te koji sportovi prednjače. Prema podacima Hrvatskog olimpijskog odbora u 2017. godini evidentiran je 4.131 klub olimpijskih sportova, odnosno 246.694 sportaša iz olimpijskih sportova. Za istu godinu, a možemo slobodno reći da je to podatak koji se praktički ne mijenja iz godine u godinu, nogomet je naveden kao uvjerljivo najbrojniji sport prema evidentiranom broju registriranih sportaša i klubova, s obzirom na to da broji 1.559 klubova i 128.274 sportaša.¹⁷ Navedeno se prikazuje u Tablici 1, u kojoj je dan pregled pet ekipnih sportova s najvećim brojem klubova i registriranih sportaša u RH.

Tablica 1. Broj klubova i registriranih sportaša u prvih 5 ekipnih sportova u RH u 2017.

OLIMPIJSKI SPORTOVI	KLUBOVI		SPORTAŠI	
	SPORT	BROJ	SPORT	BROJ
EKIPNI	NOGOMET	1.559	NOGOMET	128.274
	RUKOMET	342	KOŠARKA	32.050
	KOŠARKA	218	RUKOMET	14.687
	ODBOJKA	186	ODBOJKA	11.239
	VATERPOLO	70	VATERPOLO	3.200

Izvor NPŠ, str. 27.

14 Vanja Smokvina i Krešimir Šamija, 'Nužnost postojanja jedinstvenog informacijskog sustava u hrvatskom sportu', u Mirko Smoljić i Ivan Belaj (ur.) *Zbornik radova 6. Međunarodne znanstvene konferencije "Razvoj javne uprave"* (Veleučilište Vukovar, 2016) 338–355.

15 Hrvatski olimpijski odbor, 'Nomenklatura sportova i sportskih grana' (Hrvatski olimpijski odbor, 3. svibnja 2019.) <<https://www.hoo.hr/images/dokumenti/sport-olimpizam-hr/2019/nomenklatura-sportova-i-sportskih-grana-2019-svibanj.pdf>> pristupljeno 16. srpnja 2021.

16 Nacionalni program športa (n 11) 30.

17 Ibid 26.

Dakle, više od svakog drugog registriranog sportaša u RH nalazimo u nogometu. Upravo stoga, poseban naglasak u ovome radu bit će dan nogometu jer kako je i prethodno navedeno, za ekipne sportove nogomet može biti korišten kao model za uvođenje radnopravnog statusa s pratećom i socijalnopravnom zaštitom. Osim toga, najviši rang sportskog natjecanja u nogometu za muškarce u RH, Hrvatski Telekom Prva liga (dalje u tekstu: Prva hrvatska nogometna liga) jedino je u potpunosti profesionalno sportsko natjecanje u RH. Svi ostali sportovi poput rukometa, košarke, vaterpola i dr. imaju, poluprofesionalni ili amaterski sustav.

2.2. PRVA HRVATSKA NOGOMETNA LIGA U BROJKAMA

Kako je prethodno navedeno, nogomet ćemo uzeti kao primjer nacionalnog sporta s najvećom popularnošću, najvećem broju klubova i registriranih sportaša, ali i kao sport s najvećim ekonomskim učincima. Da bismo stekli uvid u financijske pokazatelje aktivnosti i atraktivnosti hrvatskog nogometa, u nastavku ćemo analizirati financijska izvješća za 2019. godinu nogometnih klubova Prve hrvatske nogometne lige u sezoni 2019./20., a to su GNK Dinamo Zagreb,¹⁸ HNK Rijeka s.d.d.,¹⁹ HNK Hajduk Split s.d.d.,²⁰ NK Osijek s.d.d.,²¹ NK Lokomotiva Zagreb,²² HNK Gorica,²³ NK Slaven Belupo,²⁴ NK Istra 1961 s.d.d.,²⁵ NK Varaždin²⁶ te NK Inter Zaprešić.²⁷ Prvotno će se u radu analizirati usporedba izdvajanja klubova za primanja igrača²⁸ u 2018. i 2019. godini (Tablica 2–4) potom prihodi od televizijskih prava (Tablice 5–7),

-
- 18 GNK Dinamo Zagreb, Godišnji konsolidirani financijski izvještaji i Izvješće neovisnog revizora za 2019. godinu (*Gradanski nogometni Klub Dinamo Zagreb*, 2020) <https://gnkkinamo.hr/F.01_Godisnji_financijski_izvjestaji_poslije_revizije_za_2019.pdf> pristupljeno 20. kolovoza 2020.
- 19 HNK Rijeka s.d.d., Revidirani godišnji kombinirani financijski izvještaji za posebne namjene za 2019. godinu (*HNK Rijeka*, 2020) <<http://www.nk-rijeka.hr/wp-content/uploads/2019/04/Licenciranje-HNK-Rijeka-za-2019.-godinu.pdf>> pristupljeno 20. kolovoza 2020.
- 20 HNK Hajduk Split s.d.d., Izvješće o obavljenoj reviziji konsolidiranih financijskih izvještaja HNK Hajduk s.d.d. Split za 2019. godinu (*HNK Hajduk Split*, 2020). <<https://hajduk.hr/pdf/financijsko-izvjesce-2019/378>> pristupljeno 20. kolovoza 2020.
- 21 NK OSIJEK s.d.d., Revidirani financijski izvještaji na dan 31. prosinca 2019. godine (*NK Osijek*, 2020) <https://nk-osijek.hr/files/documents/126/revizorsko_izvjesce_2019.pdf> pristupljeno 20. kolovoza 2020.
- 22 NK Lokomotiva Zagreb, Godišnji financijski izvještaji i Izvješće neovisnog revizora za 2019. godinu (*NK Lokomotiva Zagreb*, 2020) <<https://nklokomotiva.hr/dokument/godisnji-financijski-izvjestaji-i-izvjesce-neovisnog-revizora-za-2019.-godinu-i-izjava-onaknadama-posrednicima-za-2019.-godinu-6>> pristupljeno 20. kolovoza 2020.
- 23 HNK Gorica, Godišnji financijski izvještaji i Izvješće neovisnog revizora o financijskim izvještajima za 2019. godinu (*HNK Gorica*, 2020). <<https://www.hnk-gorica.hr/UserDocsImages/vijesti/objave/F.01%20-%20Godi%C5%A1nji%20financijski%20izvje%C5%A1taji%20poslije%20revizije%20za%202019.pdf>> pristupljeno 20. kolovoza 2020.
- 24 NK Slaven Koprivnica, Izvješće neovisnog revizora i Financijski izvještaji za 2019. godinu (*NK Slaven Belupo*, 2020) <https://nk-slaven-belupo.hr/wp-content/uploads/2020/05/F.01_Godi%C5%A1nji-financijski-izvje%C5%A1taj-poslije-revizije-za-2019..pdf> pristupljeno 20. kolovoza 2020.
- 25 NK Istra 1961 s.d.d., Financijski izvještaji s Izvješćem revizora za 2019. godine (*NK Istra*, 2020) <https://www.nkistra.com/wp-content/uploads/2020/04/F.01_Godi%C5%A1nji-financijski-izvje%C5%A1taji-poslije-revizije-za-2019.pdf> pristupljeno 20. kolovoza 2020.
- 26 NK Varaždin, Revizorsko izvješće za 2019. godinu (*NK Varaždin*, 2020) <http://nk-varazdin.hr/NKVarazdin_Izvjesce_2019.pdf> pristupljeno 20. kolovoza 2020.
- 27 NK Inter Zaprešić, Godišnji financijski izvještaji i Izvješće o reviziji za 2019. godinu (*NK Inter Zaprešić*, 2020) <https://inter.hr/assets/images/financial_reports/2019/financijski-izvjestaji-2019.pdf> pristupljeno 20. kolovoza 2020.
- 28 U radu govorimo o primanjima igrača, ne i o plaćama igrača jer igrači-sportaši u RH, osim iznimno vidi *infra*, nemaju radnopravni status već su u nekoj vrsti posebnog građanskopravnog odnosa sa svojim klubovima te je njihov ugovorni odnos neki *sui generis*

prihodi od sponzorstva (Tablice 8 i 10) te u konačnici prihodi od ulaznica (Tablice 9 i 10). Navedeni klubovi imaju profesionalni status (vidi *infra*), a za samo djelovanje profesionalnog kluba možemo reći da je ambivalentno. Naime, obavljanje temeljne djelatnosti sudjelovanja u sportskim natjecanjima (i ustroja sportskog omladinskog pogona), nužno prati i obavljanje gospodarskih djelatnosti (sponzorski ugovori, naknade s osnova transfera igrača, prodaja ulaznica, rekvizita, televizijskih prava i sl.) kojima se nastoje „obogatiti“ unaprijed utvrđeni proračuni za natjecateljsku sezonu.²⁹

U Tablici 2 možemo vidjeti da svi naši nogometni prvoligaši, za prilike hrvatskog sporta, izdvajaju pozamašne iznose kada je riječ o primanjima sportaša. Valja naglasiti da su svi hrvatski prvoligaši u 2019. godini imali porast izdvajanja za primanja igrača od visokih 34% u usporedbi s prethodnom godinom. Među deset prvoligaša značajno iskače GNK Dinamo Zagreb koji je na troškove primanja igrača u 2019. godini izdvojio 146.124.734,00 HRK odnosno 43,5% ukupnih troškova primanja svih igrača Prve hrvatske nogometne lige za 2019. godinu.

Tablica 2. Izdvajanja klubova Prve hrvatske nogometne lige za primanja igrača, 2018.–2019.

NOGOMETNI KLUB	TROŠKOVI PRIMANJA IGRAČA		INDEKS
	2018. g.	2019. g.	2019./2018.
GNK DINAMO ZAGREB	108.734.078	146.124.734	1,34
HNK HAJDUK SPLIT	39.285.648	48.145.930	1,23
HNK RIJEKA	34.651.022	42.919.709	1,24
NK OSIJEK	30.521.268	38.168.695	1,25
NK ISTRAN 1961	8.711.218	16.013.467	1,84
NK LOKOMOTIVA ZAGREB	12.974.761	14.503.580	1,12
HNK GORICA	1.421.402	11.296.845	7,95
NK SLAVEN BELUPO	6.976.786	9.255.249	1,33
NK INTER ZAPREŠIĆ	5.169.163	6.650.100	1,29
NK VARAŽDIN	1.879.534	2.824.974	1,50
Ukupno	250.324.880,00 kn	335.903.283,00 kn	1,34

Izvor: Financijski izvještaji klubova za 2019. godinu

S druge strane, navedeni iznosi izrazito su visoki za hrvatske prilike, no u usporedbi s europskim ligama zapravo su ispodprosječni s obzirom na ostvarene rezultate. Tako valja istaknuti da su u 2019. godini nogometni klubovi Barcelona, Real Madrid i Juventus bila tri sportska kluba u svim sportovima u svijetu koja su izdvajala najviše za plaće svojih igrača prosječno na godinu,³⁰ dok su preostalih sedam sportskih klubova bili klubovi NBA lige.^{31,32} Nadalje, u Tablici 3 možemo vidjeti izdvajanja nogometnih klubova pet financijski najmoćnijih i rezul-

model ugovora o djelu, ugovora o nalogu iako u pravilu ima elemente radnopravnog odnosa. Vidi detaljnije u Bilić i Smokvina (n 10) 831–862.

29 Marko Ivkošić, 'Pravni ustroj nogometnih klubova u Republici Hrvatskoj' (2010) 47(2) Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu 375–376.

30 Prosječno po igračima na godinu: Barcelona €12.284.555, Real Madrid \$11.154.692 te Juventus \$10.106.647.

31 Portland Trail Blazers, Golden State Warriors, Orlando Magic, Oklahoma City Thunder, Denver Nuggets, Miami Heat, Cleveland Cavaliers.

32 Global Sport Salaries Survey 2019, Sporting Intelligence (n 7) 34.

tatski najuspješnijih nogometnih liga svijeta za primanja igrača u 2019. godini. Zanimljivo je utvrditi da su i medijani prosječnih godišnjih plaća svih igrača lige iznimno visoki, u Engleskoj Premier League čak \$2.950.000.³³

Tablica 3. Izdvajanja klubova pet najvećih nogometnih liga za primanja igrača 2019.

PRVA NOGOMETNA LIGA PO DRŽAVAMA	BROJ KLUBOVA	BROJ IGRAČA	UKUPAN TROŠAK PLAĆE	GODIŠNJA PROSJEČNA PLAĆA ("medijan")
Engleska – Premier league	20	496	\$ 1.967.423.750	\$ 2.925.000
Španjolska – La Liga	20	492	\$ 1.253.153.811	\$ 983.705
Italija – Serie A	20	547	\$ 1.220.833.350	\$ 1.302.084
Njemačka – Bundesliga	18	493	\$ 975.961.338	\$ 1.121.478
Francuska – Ligue 1	20	531	\$ 1.038.759	\$ 568.898

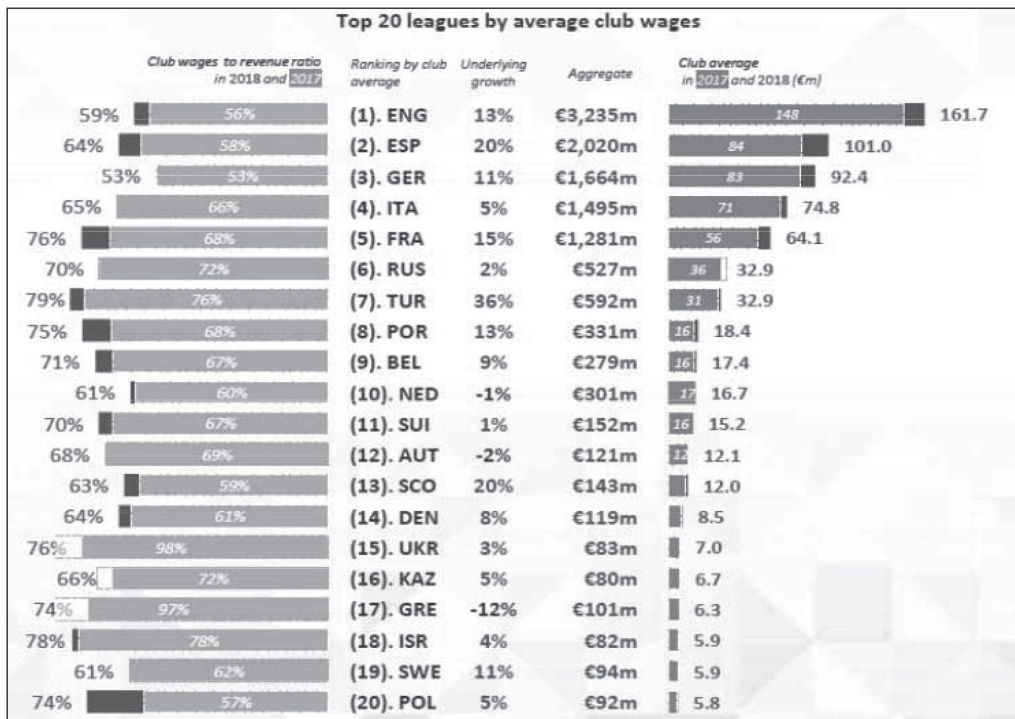
Izvor: Global Sports Salaries Survey 2019.

Nadalje, pogledamo li pak u Grafičkim prikazima 1 i 2, izdvajanja klubova u 35 država³⁴ iz kojih dolaze lige čiji su nacionalni sportski savezi članice UEFA-e, Prva hrvatska nogometna liga zauzima 23. mjesto s izdvajanjem od 50 milijuna EUR-a za primanja igrača u 2018. godini, što se ne poklapa s podacima koji su navedeni u financijskim izvješćima hrvatskih klubova za 2018. godinu. Razlog može biti različita metodologija prikupljanja podataka i/ili tumačenja određenih primanja poput raznih bonusa (npr. za osvojeni trofej, kvalifikaciju za UEFA-ina natjecanja, plasman u prvenstvu, pobjede u prvenstvu i sl.). Ipak, za potrebe ovoga rada koristit ćemo službene podatke hrvatskih prvoligaša navedene u objavljenim financijskim izvješćima, a navedeni nam podatak iz UEFA-ina Izvješća za 2018. godinu služi samo kao prikaz usporedbe izdvajanja s drugim ligama Europe.

33 Ibid, 54, 66, 70, 74, 78.

34 Union of European Football Associations – UEFA, udruženje 55 nogometnih saveza iz 50 država.

Grafički prikaz 1. Izdavanja klubova u prvih 20 liga članica UEFA-e u 2018. godini u usporedbi s 2017.

Izvor: UEFA-ino Izvješće 2018.,³⁵ str. 86.

35 UEFA 'The European Club Footballing Landscape, Club Licensing Benchmarking Report, Financial Year 2018' 16/01/2020, dalje u tekstu: UEFA-ino Izvješće 2018 <<https://www.uefa.com/insideuefa/protecting-the-game/news/025f-0fe85ed2acf8-db382645ca21-1000-benchmarking-report-highlights-profits-and-polarisation/?referrer=%2Finsideuefa%2Fprotecting-the-game%2Fclub-licensing%2Fnews%2Fnewsid%3D2637880>> pristupljeno 25. kolovoza 2020.

Grafički prikaz 2. Izdvajanja klubova iz liga „srednje kategorije“ članica UEFA-e u 2018. godini u usporedbi s 2017.

Izvor: UEFA-ino Izvješće 2018., str. 88.

S druge strane pogledamo li Tablicu 4, možemo uočiti da su primanja nogometaša u klubovima tzv. „hrvatske velike četvorke“, odnosno GNK Dinamo Zagreba, HNK Hajduk Splita, HNK Rijeke i NK Osijeka izrazito visoka za hrvatske prilike, no ipak znatno niža od primanja igrača iz pet najsnažnijih nogometnih liga Europe, pa i svijeta (vidi Tablicu 3). Naravno, najviše iskaču igrači GNK Dinamo Zagreb čijih pet najbolje plaćenih igrača ima primanja kao svih pet najbolje plaćenih igrača preostala tri kluba. Ovdje valja napomenuti da su ovo ipak „procijenjeni“, odnosno okvirni iznosi u primanjima u bruto iznosima, zato što se primanja igrača u RH javno ne objavljuju, a navedeni iznosi još u pravilu budu uvećani za određene stimulativne dodatke (tzv. bonuse za osvojeni trofej, kvalifikaciju za nastup u europskim natjecanjima sljedeće godine, broj postignutih pogodaka i sl.).

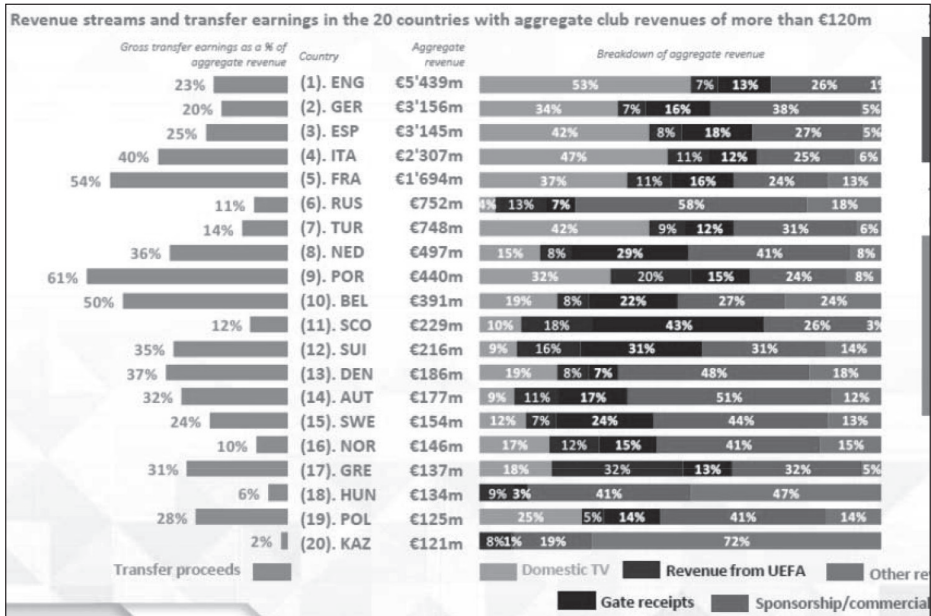
Tablica 4. „Velika četvorka“ Prve hrvatske nogometne lige i pet igrača svakog kluba s najvišim primanjima u sezoni 2019./20.

Klub	GNK DINAMO ZAGREB		HNK HAJDUK SPLIT		NK OSIJEK		HNK RIEKA	
Igrači	A. Ademi	€ 850.000	S. Eduok	€ 600.000	L. Kleinheisler	€ 350.000	A. Gorgon	€ 240.000
	I. Hajrović	€ 850.000	M. Caktaš	€ 500.000	E. Grezda	€ 300.000	D. Pavičić	€ 240.000
	T. Catherine	€ 840.000	Jairo	€ 250.000	M. Škorić	€ 250.000	A. M. Čolak	€ 220.000
	F. Moumbandje	€ 820.000	J. Posavec	€ 240.000	P. Bočkaj	€ 250.000	I. Tomečak	€ 180.000
	D. Livaković	€ 800.000	S. Simić	€ 240.000	M. Marić	€ 250.000	D. Velkovski	€ 150.000
Ukupno:		€ 4.160.000		€ 1.830.000		€ 1.400.000		€ 1.030.000

Izvor: Sportske novosti, 1. travnja 2020., str. 3.

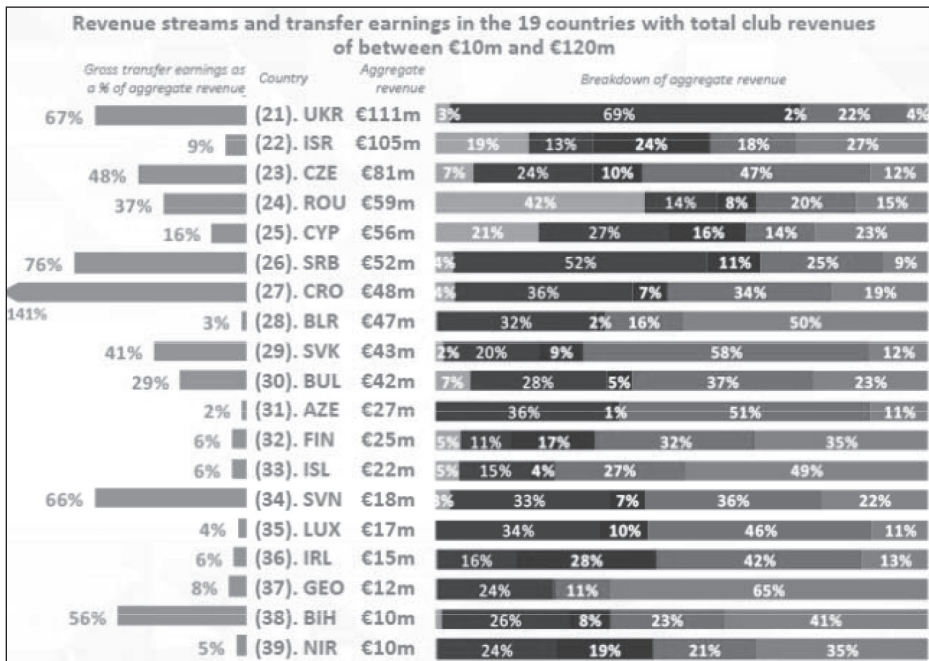
Također, važno je naglasiti da se iz UEFA-ina Izvješća može iščitati da hrvatski prvoligaši 104% svojih prihoda (sukladno UEFA-inoj metodologiji naknade za transfere ne ulaze u prihode) troše na primanja igrača. U grafičkim prikazima 3 i 4 može se vidjeti udio prihoda prvoligaša iz prvih 20 liga UEFA-e i prvoligaša iz tzv. „srednje kategorije“ u koju spadaju i hrvatski prvoligaši, odnosno Prva hrvatska nogometna liga, na 27. mjestu. U prihode ulaze redom prihodi od televizijskih prava, naknade od UEFA-e (za rezultate ostvarene u UEFA-inim natjecanjima), prihodi od ulaznica, prihodi od sponzora (uključujući i ostala marketinška primanja) te drugi prihodi. Sukladno UEFA-inom izvješću hrvatski su prvoligaši u 2018. godini od TV prava ostvarili svega 4% svojih prihoda, 36% su ostvarili od UEFA-inih naknada, 7% prihoda čine prihodi od ulaznica, 34% otpada na sponzorstva i druge marketinške prihode, dok 19% otpada na druge ne klasificirane prihode. Valja također naglasiti da je UEFA istaknula da se hrvatski prvoligaši ističu zbog velikog udjela naknada, odnosno prihoda za ostvarene transfere svojih igrača u druge klubove i to na način da predmetni prihodi od transfera u RH predstavljaju čak 141% prihoda u usporedbi s prethodno navedenim prihodima. Navedeno zapravo znači da poslovanje hrvatskih prvoligaša zapravo ovisi u velikoj mjeri o ostvarenim transferima. Upravo je ova činjenica izrazito važna kada se uzme u obzir COVID-19 kriza i njezin snažan utjecaj na nogometni svijet u pravcu drastičnog smanjenja financija sportskih klubova. Navedeno bi značajno moglo „pogoditi“ upravo klubove iz liga poput Prve hrvatske nogometne lige u kojima klubovi ovisi o prihodima od naknada za transfere svojih igrača u inozemne klubove te se u istome ogleda prijetnja COVID-19 krize za poslovanje i opstanak profesionalnih nogometnih klubova u RH.

Grafički prikaz 3. Prihodi klubova u prvih 20 liga članica UEFA-e u 2018.

Izvor: UEFA-ino Izvješće 2018., str. 66.

Grafički prikaz 4. Prihodi klubova u „srednjoj kategoriji“ liga članica UEFA-e u 2018.

Izvor: UEFA-ino Izvješće 2018., str. 67.

Kako je prethodno istaknuto, u prihode klubova Prve hrvatske nogometne lige svakako ulaze i prihodi od televizijskih prava, sponzorstava i oglašavanja te prihodi od ulaznica. Valja naglasiti da navedeni prihodi značajno odstupaju od prihoda ostalih prvoligaša u svim drugim sportovima poput košarke, rukometa, vaterpola ili odbojke, prvenstveno jer ostali prvoligaši iz drugih sportova gotovo da i ne ostvaruju prihode po osnovi televizijskih prava.

Tako su primjerice u Tablici 5 istaknuti prihodi od televizijskih prava hrvatskih nogometnih prvoligaša u 2018. i 2019. godini. U usporedbi 2019. s prethodnom godinom porast iznosi 15%, a najviše prihoda ostvaruju GNK Dinamo Zagreb, HNK Rijeka i NK Osijek.

Tablica 5. Prihodi klubova Prve hrvatske nogometne lige od televizijskih prava, 2018. – 2019.

NOGOMETNI KLUB	PRIHOD OD PRAVA EMITIRANJA		INDEKS
	2018. g.	2019. g.	2019./2018.
GNK DINAMO ZAGREB	3.277.279	3.370.167	1,03
HNK RIJEKA	2.127.977	2.931.905	1,38
NK OSIJEK	1.293.993	2.134.563	1,65
HNK HAJDUK SPLIT	1.891.453	1.779.437	0,94
NK LOKOMOTIVA ZAGREB	1.067.350	1.397.848	1,31
NK SLAVEN BELUPO	959.350	1.021.617	1,06
NK INTER ZAPREŠIĆ	993.350	902.040	0,91
NK ISTRRA 1961	951.350	760.386	0,80
NK VARAŽDIN	20.892	197.500	9,45
HNK GORICA	0*	0*	/
Ukupno	12.582.994,00 kn	14.495.463,00 kn	1,15

Izvor: Financijski izvještaji klubova za 2019. godinu

*HNK Gorica je u izvješću iskazao podatak o prihodima u iznosu od 0,00 kn

Ovdje valja naglasiti da su ukupni prihodi za cijelu ligu od gotovo €2.000.000 vrlo niski u usporedbi s drugim europskim ligama, iste ili slične televizijske i marketinške praćenosti. Ipak, 1. kolovoza 2020. godine Hrvatski nogometni savez (dalje: HNS) potpisao je ugovor s novim medijskim partnerom Saveza, kompanijom *Endorphin Magine LTD* koji se obvezao, počevši s natjecateljskom godinom 2022./23., preuzeti produkcijska i distribucijska prava za sve utakmice u HNS-ovu vlasništvu – uključujući muška i ženska klupska natjecanja, utakmice futsalskih, mladih i ženskih reprezentacija te necentralizirane prijateljske utakmice A reprezentacije.³⁶ Riječ je o desetogodišnjem ugovoru koji će donijeti fiksnu zaradu od ukupno €103.000.000 za čitavo razdoblje, uz mogućnost dodatnih financijskih sredstava u slučaju ostvarenja određenih bonusa. Time bi klubovi Prve hrvatske nogometne lige počevši od sezone 2022./23. na godinu raspolagali s ukupno €9.000.000 na ime televizijskih prava što bi bilo povećanje prihoda od 450%.³⁷

U usporedbi s drugim državama, možemo reći da će se novim ugovorom Prva hrvatska nogometna liga konačno primaknuti ligama „srednje kvalitete“ i odmaknuti od samog dna. Kako bi se stekla prava slika značaja televizijskih prava za proračune prvoligaških klubova, u Tablici

36 HNS i Endorphin potpisali ugovor o suradnji (*Hrvatski nogometni savez*, 1. kolovoza 2020.) <<https://hns-cff.hr/news/21557/hns-i-endorphin-potpisali-ugovor-o-suradnji/>> pristupljeno 16. srpnja 2021.

37 Antolić Dražen, 'Ruke gore za 103 milijuna eura' (2020) 20236 Sportske novosti, 2–3.

6 mogu se vidjeti iznosi prihoda po osnovi televizijskih prava prvoligaša u drugim državama čije se lige mogu usporediti s Prvom hrvatskom nogometnom ligom prema rezultatima u europskim natjecanjima.³⁸

Tablica 6. Godišnji prihodi prvoligaša na ime televizijskih prava po europskim državama (izradili autori)

PRVA NOGOMETNA LIGA PO DRŽAVAMA	GODIŠNJI PRIHOD SVIH PRVOLIGAŠA	BROJ KLUBOVA
Danska – Superliga	€ 52.000.000	12
Norveška – Eliteserien	€ 38.000.000	16
Poljska – Ekstraklasa	€ 31.000.000	16
Švicarska – Super League	€ 27.500.000	10
Švedska – Allsvenskan	€ 23.000.000	16
Austrija – Tipico Bundesliga	€ 21.000.000	12
Rumunjska – Liga 1	€ 5.600.000	16
Hrvatska – Hrvatski Telekom Prva liga	€ 2.000.000	10
Srbija – Super liga	€ 2.000.000	18
Slovenija – Prva liga	€ 650.000	10

Izvor: Sportske novosti, 4. kolovoza 2020., str. 3

Ipak, navedeni se prihodi ni u kojem slučaju ne mogu usporediti s приходima koje ostvaruju nogometni klubovi pet najjačih nogometnih liga Europe, odnosno svijeta, što je prikazano u Tablici 7.³⁹

Tablica 7. Godišnji prihodi prvoligaša na ime televizijskih prava za pet najjačih nogometnih liga (izradili autori)

PRVA NOGOMETNA LIGA PO DRŽAVAMA	GODIŠNJI PRIHOD OD PRAVA EMITIRANJA
Engleska – Premier league	\$ 3.831.250.000
Španjolska – La Liga	\$ 2.272.321.429
Italija – Serie A	\$ 1.506.696.429
Njemačka – Bundesliga	\$ 1.567.142.857
Francuska – Ligue 1	\$ 1.372.767.857

Izvor: Global Sports Salaries Survey 2019.

³⁸ Antolić Dražen, 'Prva HNL se s 9 milijuna eura godišnje od Endorphina odvojila od europskog začelja' (2020) 20292 Sportske novosti, 3.

³⁹ Global Sport Salaries Survey 2019, Sporting Intelligence (n 7) 22.

S druge strane, klubovi Prve hrvatske nogometne lige, u usporedbi s klubovima iz drugih sportova u RH, ostvaruju izrazito visoke iznose po osnovi sponzorstva i oglašavanja, no kako smo prethodno mogli vidjeti u UEFA-inu Izvješću za 2018. godinu, navedeni iznosi su značajno ispod europskog prosjeka. U Tablici 8 možemo vidjeti da porast prihoda, po ovoj osnovi, svih prvoligaša u 2019. godini u usporedbi s 2018. godinom iznosi 21%. Izuzmemo li NK Inter Zaprešić i NK Varaždin, koji imaju značajno povećanje, ali koje u apsolutnom iznosu nije usporedivo s većim klubovima, ovdje posebno valja istaknuti NK Osijek čiji prihodi čine 58,43% prihoda svih prvoligaša, a samo u 2019. godini ima povećanje prihoda po osnovi sponzorstva i oglašavanja od 37% u usporedbi s prethodnom godinom. Stoga, valjalo bi svakako *de lege ferenda* potaknuti veća ulaganja u sport kroz sponzorstva i oglašavanja poduzetnika u segmentu umanjenja porezne obveze po osnovi poreza na dobit. Korist ne bi imali samo sportski klubovi, već i ostale osobe u sportu prvenstveno sportaši i treneri jer bi se sportskim klubovima olakšalo poslovanje i omogućilo reguliranje radnopravnog statusa sportaša i trenera.

Tablica 8. Prihodi klubova Prve hrvatske nogometne lige od sponzorstava i oglašavanja, 2018. – 2019.

NOGOMETNI KLUB	PRIHOD OD SPONZORSTVA I OGLAŠAVANJA		INDEKS
	2018. g.	2019. g.	2019./2018.
NK OSIJEK	47.849.293	65.676.979	1,37
HNK HAJDUK SPLIT	15.123.004	14.527.284	0,96
NK SLAVEN BELUPO	11.393.667	11.591.693	1,02
HNK RIJEKA	9.511.586	7.722.882	0,81
GNK DINAMO ZAGREB	6.218.141	7.054.536	1,13
NK VARAŽDIN	1.409.500	3.754.959	2,66
NK ISTR 1961	637.302	602.733	0,95
NK INTER ZAPREŠIĆ	179.894	575.882	3,20
HNK GORICA	0	526.309	
NK LOKOMOTIVA ZAGREB	660.860	356.500	0,54
Ukupno	92.983.247,00 kn	112.389.757,00 kn	1,21

Izvor: Financijski izvještaji klubova za 2019. godinu

U važne prihode prvoligaša ulaze i prihodi od ulaznica. Ovdje svakako valja istaknuti, kako je prikazano u Tablici 9, HNK Hajduk Split, a u 2019. godini posebno GNK Dinamo Zagreb koji je rezultatima u europskim natjecanjima pod ingerencijom UEFA-e i većim brojem utakmica te povratkom navijača na stadion značajno prihodovao s porastom od 413% po osnovi prodanih ulaznica.

Tablica 9. Prihodi klubova Prve hrvatske nogometne lige od ulaznica, 2018.–2019.

NOGOMETNI KLUB	PRIHOD OD ULAZNICA		INDEKS
	2018. g.	2019. g.	2019./2018.
GNK DINAMO ZAGREB	5.851.163	24.173.601	4,13
HNK HAJDUK SPLIT	8.727.775	9.028.041	1,03
HNK RIJEKA	5.550.678	5.947.849	1,07
NK OSIJEK	2.290.406	2.293.428	1,00
HNK GORICA	442.565	794.126	1,79
NK VARAŽDIN	162.576	619.184	3,81
NK LOKOMOTIVA ZAGREB	523.118	598.064	1,14
NK ISTRRA 1961	549.316	540.097	0,98
NK SLAVEN BELUPO	203.140	250.904	1,24
NK INTER ZAPREŠIĆ	137.296	171.680	1,25
Ukupno	24.438.033,00 kn	44.416.974,00 kn	1,82

Izvor: Financijski izvještaji klubova za 2019. godinu

Ipak, valja istaknuti da su prihodi prvoligaša poput NK Inter Zaprješić ili NK Slaven Belupo zaista vrlo mali, a uzme li se u obzir da svaki prvoligaš ima najmanje 18 utakmica u Prvoj hrvatskoj nogometnoj ligi u kojima je domaćin, te još pokoju utakmicu u Hrvatskom nogometnom kupu, prihodi po utakmici u prosjeku iznose između 10.000,00 HRK i 13.000,00 HRK, što nije dostatno ni za pokriće troškova organizacije utakmice.

Zaključno, valja svakako istaknuti i činjenicu ulaganja HNS-a u obnovu nogometnih travnjaka Prve hrvatske nogometne lige koji su većinom u podosta lošem stanju.⁴⁰ Navedeno ulaganje zasigurno će doprinijeti kvaliteti nogometnih susreta, pa time i budućem povećanju broja gledatelja. Ipak, poželjno bi bilo *de lege ferenda* i u ovom pogledu razmotriti mogućnost izmjene poreznih propisa te primijeniti nižu poreznu stopu poreza na dodanu vrijednost na ulaznice za sportska natjecanja, možebitno prema uzoru na ulaznice za kulturne manifestacije ili kino ulaznice.

2.3. STATUS TRENERA U HRVATSKOM PROFESIONALNOM SPORTU

Uz sportaše i njihov radnopravni status, koji ćemo u nastavku obraditi, važno je istaknuti da iznimno važan segment osoba u sustavu sporta, a koji bi također trebali imati radnopravni status, čine treneri. Ponavljajući tezu nužnosti pune implementacije Nacionalnog informacijskog sustava u hrvatskom sportu za potrebe prikaza aktualnih podataka, autori su primorani koristiti podatke dostavljene od strane 50 nacionalnih sportskih saveza Središnjem državnom uredu za šport RH (dalje: SDUŠ)⁴¹ za potrebe izrade NPŠ-a, 2016. godine bilo je 5.100 osoba

40 Hrvoje Tironi, 'HNS 2017. godinu završio u gubitku, potpisani ugovori o renoviranju terena' (*Goal.hr*, 6. travnja 2018.) <<https://www.goal.com/hr/vijesti/skupstina-hns/2a7f0yh1z6to16vhs0i37cyg1>> pristupljeno 16. srpnja 2020.

41 Sada je sport u nadležnosti Ministarstva turizma i sporta.

koje imaju status trenera u hrvatskom sportu.⁴² Ovdje valja naglasiti da je 2011. godine bilo utvrđeno 11.500 osoba koje obavljaju trenerske poslove, odnosno u prosjeku proizlaze 2,2 osobe po sportskom klubu, iako svega 3.711 ili 62,8% njih je kvalificirano za obavljanje poslova trenera⁴³ sukladno odredbama Zakona o sportu.⁴⁴

Prema studiji Europske komisije – „Studija o sportskim kvalifikacijama stečenim kroz sportske organizacije i (sportske) obrazovne institucije“, svega 27,4% trenera (što bi odgovaralo broju od 1.397 osoba), koje možemo definirati profesionalcima, angažirano je za obavljanje trenerskih poslova na temelju ugovora o radu, odnosno zaposleni su u sportskim klubovima bilo da je riječ o ugovorima na određeno ili na neodređeno vrijeme. Najmanji udio trenera, samo 11,1%, zaposlen je na temelju ugovora o radu na neodređeno vrijeme. S druge strane, većina trenera njih čak 72,6%, nisu treneri profesionalci, već su angažirani kao honorarni djelatnici ili su volonteri u sportu.⁴⁵ Valja istaknuti da je NPŠ upravo na ovome planu previdio unaprjeđenje statusa trenera te se nadamo da će navedene mjere doprinijeti boljem statusu trenera. Konkretnije, u posebnom cilju 5.1. *Prilagoditi zakonodavni okvir vezan uz stručne kadrove* nalazi se mjera 5.1.1. *Urediti zakonske odrednice o stručnim kadrovima* te aktivnost *Uskladiti propise iz područja sporta s propisima iz područja radnog zakonodavstva uz uvažavanje posebnosti sporta*.⁴⁶ Time bi se, osim profesionalnim sportašima, doprinijelo većem udjelu radnopravnog statusa trenera s višom razinom radne i socijalnopravne zaštite koja im svakako pripada.

U nastavku ovoga rada vidjet ćemo da je upravo radnopravni status bio kriterij za dobivanje potpora za očuvanje radnih mjesta u sportu zbog COVID-19 krize te da je kojim slučajem broj trenera i sportaša u radnopravnom statusu bio veći, i pomoć klubovima bi time bila veća.

3. RADNOPRAVNI STATUS PROFESIONALNIH SPORTAŠA U RH

Predstoji nam u ovome poglavlju dati zakonodavni pregled tko se u RH smatra sportašem, odnosno što jednog sportaša čini profesionalnim sportašem, kako bismo u nastavku mogli dati pregled (ne)uređenog radnopravnog statusa profesionalnih sportaša.

Zakon o sportu definira da su sportašica odnosno sportaš (u daljnjem tekstu: sportaš), osoba koja se priprema i sudjeluje u sportskim natjecanjima kao član pravne osobe koja obavlja sportsku djelatnost sudjelovanja u sportskim natjecanjima, odnosno kao osoba koja obavlja samostalnu sportsku djelatnost sudjelovanja u sportskim natjecanjima. Sportaš koji u sportskim natjecanjima sudjeluje kao član pravne osobe može imati status profesionalnog sportaša ili amatera.⁴⁷

42 Nacionalni program športa (n 11) 58.

43 Zrinko Čustonja, Igor Jukić i Dragan Milanović, *Studija: Treneri i stručni kadrovi u hrvatskom sportu* (Sveučilište u Zagrebu, Kineziološki fakultet, Zagreb, 2011) 6–7.

44 Zakon o sportu, NN 71/2006, 150/2008, 124/2010, 124/2011, 86/2012, 94/2013, 85/2015, 19/2016, 98/2019, 47/2020 čl. 9.

45 Nacionalni program športa (n 11) 61. Vidjeti i: Coni Servizi, *Study on sport qualifications acquired through sport organisations and (sport) educational institutes* (European Commission, 2016) <<https://doi.org/10.2766/389911>> pristupljeno 16. srpnja 2021.

46 Ibid 131.

47 Zakon o sportu, NN 71/2006, 150/2008, 124/2010, 124/2011, 86/2012, 94/2013, 85/2015, 19/2016, 98/2019, 47/2020 čl. 6, st. 1–2.

Sudjelovanje u sportskim natjecanjima smatra se profesionalnim ako sportaš koji sudjeluje u sportskim natjecanjima ima sklopljen ugovor o profesionalnom igranju ili ugovor o radu sa sportskim klubom, odnosno ako sportaš obavlja samostalnu sportsku djelatnost sudjelovanja u sportskim natjecanjima.⁴⁸ Profesionalni sportaš je ujedno osoba kojoj je bavljenje sportom osnovno zanimanje i kojemu se po toj osnovi uplaćuje doprinos za obvezna osiguranja u skladu s posebnim propisima.⁴⁹ Zaključno, status profesionalnog sportaša kao i njegova prava i obveze uređuju se aktima nacionalnoga sportskog saveza.⁵⁰

Time dolazimo do uloge nacionalnog sportskog saveza, kao najviše udruge sportskih klubova i/ili saveza za svaki pojedini sport, u pogledu reguliranja statusa profesionalnih sportaša. No, prije prelaska na analizu pravnog okvira konkretnog nacionalnog sportskog saveza, važno je utvrditi i što su to profesionalni sportski klubovi u RH i koliko ih ima.

Zakon o sportu utvrđuje da profesionalni status, u smislu Zakona o sportu, ima onaj sportski klub koji je osnovan radi obavljanja sportske djelatnosti sudjelovanja u sportskom natjecanju, ako više od 50% registriranih sportaša u seniorskoj konkurenciji ima profesionalni status, u odnosu na broj prijavljenih sportaša za natjecateljsku godinu na listi koju vodi odgovarajući nacionalni sportski savez ili ako ispunjava uvjete za stjecanje profesionalnog statusa sukladno pravilima odgovarajućega nacionalnoga sportskog saveza, kako je slučaj za već spomenutu Prvu hrvatsku nogometnu ligu.

Svaki profesionalni sportski klub obvezno se upisuje u Registar profesionalnih sportskih klubova koji vodi SDUŠ, odnosno sada Ministarstvo turizma i sporta RH.⁵¹ U Registru profesionalnih sportskih klubova upisano je trenutačno 15 nogometnih klubova,⁵² dva košarkaška kluba (KK Split s.d.d. i KK Cedevisa⁵³), jedan rukometni i jedini klub koji se natječe u ženskoj konkurenciji RK Podravka s.d.d.⁵⁴ Ipak, ovdje valja istaknuti da je upis u Registar profesionalnih klubova iako načelno obavezan, u biti dobrovoljan ako se klub ne natječe u profesionalnom rangu natjecanja poput Prve hrvatske nogometne lige. Naime, kriterij broja profesionalnih ugovora ili ugovora o radu u odnosu na broj registriranih sportaša u seniorskoj konkurenciji kriterij je o kojemu ponajprije odlučuje klub te je to važan razlog malog broja profesionalnih sportskih klubova, što donekle dovodi u pitanje opravdanost sustava registracije, osim u sluča-

48 Zakon o sportu, NN 71/2006, 150/2008, 124/2010, 124/2011, 86/2012, 94/2013, 85/2015, 19/2016, 98/2019, 47/2020 čl. 8, st. 1.

49 Zakon o sportu, NN 71/2006, 150/2008, 124/2010, 124/2011, 86/2012, 94/2013, 85/2015, 19/2016, 98/2019, 47/2020 čl. 8, st. 2.

50 Zakon o sportu, NN 71/2006, 150/2008, 124/2010, 124/2011, 86/2012, 94/2013, 85/2015, 19/2016, 98/2019, 47/2020 čl. 8, st. 3.

51 Zakon o sportu, NN 71/2006, 150/2008, 124/2010, 124/2011, 86/2012, 94/2013, 85/2015, 19/2016, 98/2019, 47/2020 čl. 24, st. 1–2.

52 Uz deset prvoligaških klubova navedenih u ovom radu, u Registar je upisano pet drugoligaških nogometnih klubova: HNK Cibalia Vinkovci s.d.d., HNK Šibenik s.d.d. (od sezone 2020./21. član Prve hrvatske nogometne lige, dok je NK Inter Zaprešić postao drugoligaš), NK Hrvatski dragovoljac, NK Rudeš i HNK Orijent.

53 KK Cedevisa se posljednji put natjecala u sustavu natjecanja Hrvatskog košarkaškog saveza (dalje: HKS) u sezoni 2018./19., ali više ne sudjeluje u natjecanjima HKS-a iako je klub u trenutku pisanja ovoga članka još upisan u Registar profesionalnih sportskih klubova, upravo iz prethodno navedenog razloga neaktivnosti i očekivanog brisanja iz Registra, klub neće biti obrađen ovim radom. KK Cedevisa Junior novoosnovani je klub, no isti nije upisan u Registar profesionalnih sportskih klubova na dan 29. listopada 2020.

54 Registar profesionalnih sportskih klubova, (Središnji državni ured za sport, 29. listopada 2020.) <<https://sdu.gov.hr/istaknute teme/profesionalni-sportski-klubovi/registar-profesionalnih-sportskih-klubova/944>> pristupljeno 29. listopada 2020.

ju preoblikovanja klubova. Valja se prisjetiti da klubovi poput rukometnog kluba PPD Zagreb, Kluba hokeja na ledu Medveščak, VK Jug ili HAVK Mladost nisu nikada bili upisani u Registar profesionalnih sportskih klubova.⁵⁵

U prilog tezi o promjeni (financijsko)pravnog okvira u svezi s potrebom uvođenja radnopravnog statusa u profesionalni sport, važno je steći sliku financijskog stanja i ostalih profesionalnih klubova u RH koji ne dolaze iz nogometa. Tako su u Tablici 10 prikazani prihodi po osnovi oglašavanja te prihodi od ulaznica kao i troškovi koje klubovi imaju po osnovi naknada za sportaše i sportašice za još jedina dva preostala profesionalna kluba u RH, Košarkaškog kluba Split s.d.d.⁵⁶ te Rukometnog kluba Podravka s.d.d.⁵⁷ Kada usporedimo podatke za ova dva profesionalna sportska kluba s podacima za nogometne prvoligaše, vidimo da su ostali sportovi u još težoj situaciji u usporedbi s nogometnim klubovima jer oni ne mogu računati na posebne naknade na ime transfera sportaša kao ni na prihode po osnovi televizijskih prava.

Tablica 10. Prihodi i rashodi KK Split s.d.d. i RK Podravka Vegeta s.d.d. u 2018.

NOGOMETNI KLUB	TROŠKOVI	PRIHOD OD	PRIHOD OD
	PRIMANJA IGRAČA	SPONZORSTVA	ULAZNICA
	2018. g.	2018. g.	2018. g.
KK SPLIT	2.481.638	2.016.693	258.717
RK PODRAVKA	2.353.395*	8.088.824	
NAPOMENA	* troš. primanja igračica i trenera		

Izvor: Financijska izvješća za 2018.

Ovdje valja naglasiti da, kako se može vidjeti iz pregleda pravnih oblika profesionalnih klubova, od 17 profesionalnih klubova u RH, osam klubova ima pravni oblik sportskog dioničkog društva (s.d.d.),⁵⁸ dok svi ostali klubovi, kao i sportski savezi, imaju pravni oblik udruga. Klubovi su pravni oblik s.d.d.-a stekli preoblikovanjem sukladno Zakonu o sportu, koji može biti obvezan ili dragovoljan.⁵⁹ Postojanje klubova različitih pravnih oblika u istom rangu natjecanja nameće određena pitanja njihove ravnopravnosti, prvenstveno u pitanjima njihova financiranja i pravila o financijskom poslovanju.⁶⁰ Na tom tragu valja istaknuti da ima mišljenja da se obveza preoblikovanja sportskog kluba udruge za sportsko natjecanje nametne kao obveza svim profesionalnim sportskim klubovima,⁶¹ što za sada ipak nije slučaj.

55 Klubovi brisani iz Registra profesionalnih sportskih klubova <<https://sdus.gov.hr/istaknute-teme/profesionalni-sportski-klubovi/registar-profesionalnih-sportskih-klubova/944>> pristupljeno 29. listopada 2020.

56 KK Split s.d.d., Financijsko izvješće za 2018. godinu zajedno s Izvješćem neovisnog revizora (29. sjednica Gradskog vijeća Grada Splita, 19. prosinca 2019. t. 47) <<https://sjednice.split.hr/#1/49/1006>> pristupljeno 29. listopada 2020.

57 RK Podravka s.d.d. Koprivnica, Izvješće neovisnog revizora i Financijski izvještaj za godinu koja je završila 31. prosinca 2018 (RK Podravka, 2019) <https://rk-podravka.hr/wp-content/uploads/2019/07/RK-PODRAVKA_revizorsko-izvje%C5%A1%C4%87e-2018_FINAL.pdf> pristupljeno 29. listopada 2020.

58 Uz navedene sportske klubove Prve hrvatske nogometne lige, pravni oblik s.d.d.-a ima još i NK Zadar s.d.d., RNK Split s.d.d. te KK Zadar s.d.d. koji više nisu upisani u Registar profesionalnih sportskih klubova kao i AK Sportske igre mladih s.d.d.

59 Marko Ivkošić i Petar Ceronja, 'Pravni modeli provođenja postupka obveznog preoblikovanja športskog kluba – udruge u športsko dioničko društvo' (2009) 59(1) Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 125–150.

60 Siniša Petrović, Marko Ivkošić i Petar Ceronja, 'Pravni oblici sportskih klubova u Republici Hrvatskoj', u Hrvoje Kačeri i drugi (eds), *Sportsko pravo* (Sveučilište u Splitu, Pravni fakultet, Split, 2018) 557.

61 Ivkošić (n 29) 380.

Nadalje, valja istaknuti da trenutačno u RH imamo svega jedno natjecanje koje je odlukom nacionalnog sportskog saveza (HNS-a) definirano kao profesionalno, pa tako priznato i od strane UEFA-e, a to je Prva hrvatska nogometna liga u kojoj nastupa deset prvoligaških klubova u muškom nogometu. Dakle, više od polovine svih sportskih klubova u RH koji imaju profesionalni status dolazi iz Prve hrvatske nogometne lige, što ponovno potvrđuje tezu zašto je nogomet izabran kao model za ostale sportove u RH.

HNS je u čl. 37. Pravilnika o statusu i registracijama igrača (od 2015. godine i implementacije standarda prihvaćenih socijalnim dijalogom na EU/UEFA razini, ponovno imamo mogućnost ugovaranja radnopravnog statusa u hrvatskom nogometu),⁶² sukladno čl. 8. Zakona o sportu, predvidio za igrače mogućnost sklapanja ugovora o radu, ugovora o profesionalnom igranju te stipendijskog ugovora.⁶³

Prema podacima Hrvatske udruge „Nogometni sindikat“ u hrvatskom nogometu imamo svega 22 ugovora o radu klubova Prve hrvatske nogometne lige te 15 ugovora o radu⁶⁴ klubova Druge hrvatske nogometne lige, koja ima poluprofesionalni status jer pet klubova od ukupno 15 klubova koliko ih se natječe u tom natjecanju, ima profesionalni status. Ovdje možemo sa sigurnošću reći da su to, na žalost, svi ugovori o radu sportaša koje imamo u hrvatskom sportu jer ostala dva profesionalna kluba u košarci i rukometu nemaju zaključenih ugovora o radu sa svojim sportašima. Navedeno nikako nije na tragu usklađivanja s drugim uređenim (sportsko) pravnim okvirima drugih država članica EU-a, iako bi profesionalnim sportašima u ekipnim sportovima valjalo priznati poseban (specifičan) radnopravni status.⁶⁵ Štoviše, prema istraživanju FIFPro-a⁶⁶ za 2016. godinu,⁶⁷ RH je prema udjelu od 94% profesionalnih i stipendijskih ugovora (koje možemo svesti pod ugovore građanskog prava) u profesionalnom nogometu i svega 6% ugovora o radu bila neslavni rekorder, odnosno država s najvećim udjelom ugovora građanskog prava u svijetu. Naime, udio ugovora građanskog prava u profesionalnom nogometu u svijetu iznosi samo 9%.

Zaključno, valja se kao i kod statusa trenera, nadati da će implementacija strateških odrednica NPŠ-a dovesti i do boljeg statusa profesionalnih sportaša u RH. Naime, NPŠ u posebnom cilju 3.2. *Osigurati stabilan sustav stipendiranja te skrbi o vrhunskim sportašima*, predviđa mjeru 3.2.6. *Uvesti radnopravni status profesionalnih sportaša*, koja bi trebala zaživjeti s 2021. godinom.⁶⁸

62 Vidjeti detaljnije u: Vanja Smokvina, 'Socijalni dijalog u profesionalnom sportu – nogomet kao model za druge kolektivne profesionalne sportove' (2012) 49(4) Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, 883-906, te Vanja Smokvina, 'Implementacija Sporazuma o minimalnim zahtjevima za standardni ugovor igrača u profesionalnom nogometu s naglaskom na hrvatski sport', (2014) 53(4) Pravo u gospodarstvu 1225-1250.

63 Pravilnik o statusu igrača i registracijama (Hrvatski nogometni savez, 25. veljače 2020.) <<https://hns-cff.hr/files/documents/122/Pravilnik%20o%20statusu%20igra%C4%8Da%20i%20registracijama%206-20.pdf>> pristupljeno 30. listopada 2020.

64 Podatak ustupljen autorima od strane Hrvatske udruge "Nogometni sindikat" na dan 25. lipnja 2020.

65 Andrijana Bilić i Vanja Smokvina, 'Radnopravni status profesionalnih sportaša', u Hrvoje Kačer i drugi (eds), *Sportsko pravo* (Sveučilište u Splitu, Pravni fakultet, Split, 2018) 475-518.

66 FIFPro, Fédération Internationale des Associations de Footballeurs Professionnels, međunarodno je udruženje profesionalnih nogometaša i reprezentativni predstavnik, odnosno sindikat, profesionalnih nogometaša u svijetu. Članica FIFPro-a u RH je Hrvatska udruge "Nogometni sindikat".

67 FIFPro 2016 Global Employment Report: Working Conditions in Professional Football (FIFPro, 2016) <<https://fifpro.org/media/xdjhwb0/working-conditions-in-professional-football.pdf>> pristupljeno 21. srpnja 2021.

68 Nacionalni program športa (n 11) 114.

Time bi se konačno ispravila nepravda kojoj svjedoče hrvatski profesionalni sportaši, ponajviše u ekipnim sportovima u usporedbi sa sportašima iz drugih država članica EU-a.

4. COVID-19 KRIZA I HRVATSKI SPORT

Svjetska pandemija tzv. koronavirusa (COVID-19 kriza) RH je pogodila krajem veljače 2020. godine,⁶⁹ no puni je učinak ostvaren od sredine ožujka 2020. godine. Tako je SDUŠ već 4. ožujka 2020. godine donio *Preporuke za organizaciju sportskih natjecanja* zbog pojave COVID-19 krize,⁷⁰ dana 12. ožujka 2020. godine *Upute u vezi postupanja zbog pojave koronavirusa (COVID-19)*⁷¹ te istoga dana i *Preporuke o odgodi svih međunarodnih i nacionalnih sportskih natjecanja svih razina do 1. travnja 2020.*,⁷² od kojih su neka posljedično i u potpunosti otkazana (nacionalna i druga natjecanja u košarci, odbojci, rukometu i dr.).

Potom, Vlada RH je predložila, a Hrvatski sabor usvojio *Dopunu Zakona o sportu* kojom je, uz mogućnost izmjena pravila o sustavu natjecanja „u slučaju nastupanja posebnih okolnosti koje podrazumijevaju događaj ili određeno stanje koje se nije moglo predvidjeti i na koje se nije moglo utjecati, a koje ugrožava život i zdravlje građana, imovinu veće vrijednosti, znatno narušava okoliš, gospodarsku aktivnost ili uzrokuje znatnu gospodarsku štetu...“ također utvrđeno da „čelnik tijela državne uprave nadležnog za šport može pravnim osobama iz ovoga Zakona dodijeliti potporu za očuvanje radnih mjesta ako ispunjavaju sljedeće uvjete:

- ako su radnici za koje se potpora traži zaposleni na neodređeno ili određeno radno vrijeme,
- ako im sredstva za istu namjenu nisu osigurana iz drugih javnih izvora,
- ako ispunjavaju uvjete za radno mjesto sukladno ovom Zakonu i propisima o radu.“

Dopunom Zakona o sportu određeno je da čelnik tijela državne uprave nadležnog za sport donosi odluku o potpori za očuvanje radnih mjesta, kojom se utvrđuje iznos, trajanje potpore i dodatni kriteriji prilagođeni razmjerima posebnih okolnosti i potrebama korisnika, a sukladno aktima Vlade RH.⁷³

Sukladno prethodno navedenim zakonskim dopunama, dana 18. travnja 2020. godine, državni tajnik za šport donio je *Odluku o potpori za očuvanje radnih mjesta u sustavu športa pogodnih koronavirusom (COVID-19)*⁷⁴ te 27. travnja 2020. *Odluku o izmjeni navedene Odluke* kojom

69 COVID-19 – Priopćenje prvog slučaja (*Hrvatski zavod za javno zdravstvo*, 25. veljače 2020.), <<https://www.hzjz.hr/priopcenja-mediji/covid-19-priopcenje-prvog-slucaja/>> pristupljeno 16. srpnja 2021.

70 Preporuka Središnjeg državnog ureda za šport za organizaciju sportskih natjecanja (*Središnji državni ured za šport*, 4. ožujka 2020.). <<https://sdus.gov.hr/vijesti/preporuka-sredisnjeg-drzavnog-ureda-za-sport-za-organizaciju-sportskih-natjecanja/1218>> pristupljeno 20. listopada 2020.

71 Upute u vezi postupanja zbog pojave koronavirusa (COVID-19) (*Središnji državni ured za šport*, 12. ožujka 2020.) <<https://sdus.gov.hr/vijesti/upute-u-vezi-postupanja-zbog-pojave-koronavirusa-covid-19/1214>> pristupljeno 20. listopada 2020.

72 Preporuka Središnjeg državnog ureda za šport (*Središnji državni ured za šport*, 12. ožujka 2020.) <<https://sdus.gov.hr/vijesti/preporuka-sredisnjeg-drzavnog-ureda-za-sport/1223>> pristupljeno 20. listopada 2020.

73 Zakon o dopuni Zakona o sportu, NN 47/2020.

74 Odluka o potpori za očuvanje radnih mjesta u sustavu športa pogodnim koronavirusom (COVID-19) (*Središnji državni ured za šport*, 18. travnja 2020.) <<https://sdus.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Odluka%20o%20potpori%20za%20>

je proširen krug korisnika potpore.⁷⁵ Prema navedenoj Odluci, uvjeti za ostvarivanje potpore su sljedeći:

- Korisnik mjere:
 - sportska udruga iz članka 14. Zakona o sportu
 - sportski klub-sportsko dioničko društvo iz članka 28. Zakona o sportu
- Korisnik mjere ne koristi niti jednu drugu potporu ili mjeru za očuvanje radnih mjesta
- Korisnik mjeru ima pravo ostvariti za:
 - radnike koji imaju sklopljen ugovor o radu najkasnije do 19. ožujka 2020. godine
 - radnike koji su imali sklopljen ugovor o radu najkasnije do 19. ožujka 2020. godine te su nakon tog datuma dobili otkaz, ali su do datuma podnošenja Zahtjeva ponovno sklopili ugovor o radnom odnosu
 - maksimalno 10 radnika.
- Korisnik mjeru nema pravo ostvariti za:
 - radnike koji ostvaruju subvenciju za plaću kroz redovnu realizaciju javnih potreba u športu od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih javnih izvora (proračuna lokalne, regionalne ili državne razine).

Mjere pomoći hrvatskom sportu za vrijeme COVID-19 krize namijenjene su *svim klubovima koji će moći zatražiti naknadu za plaće za sportske radnike, odnosno trenere, voditelje, instruktore, fizioterapeute i ostalo administrativno i tehničko osoblje. Jednostavnije rečeno, za sve one koji, naravno uz športašice i športaše, čine srž našeg sportskog sektora, koji bez njih ne bi niti postojao.*⁷⁶ Za ovu mjeru pomoći u proračunu SDUŠ-a prenamjenom sredstava osigurano je 40 milijuna kuna, a potpora se mogla ostvariti za mjesec ožujak do 3.250 kuna te za mjesec travanj i svibanj do 4.000 kuna.⁷⁷ Naknadno je Zaključkom Vlade RH od 2. srpnja 2020. godine mjera produžena i za mjesec lipanj 2020. godine, a Uredbom o dopuni Zakona o sportu s iste sjednice Vlade RH omogućena je „potpora pokriva troškova organizacije sportskih natjecanja uslijed COVID-19 krize“.⁷⁸

Prema procjenama SDUŠ-a i državnog tajnika za šport, g. Tomislava Držaka „ova mjera trebala je obuhvatiti oko 3.000 sportskih radnika.“⁷⁹ Ipak, optimistične prognoze o 3.000 korisnika potpore (stručnih kadrova u sportu, sportaša i administratora u sportu) pokazale su se previs-

⁷⁵ o%20radnih%20mjestu%20u%20sustavu%20C5%A1porta%20pogo%20C4%91enim%20koronavirusom%20COVID-19.pdf> pristupljeno 22. listopada 2020.

⁷⁶ Središnji državni ured za šport, 'Odluka o izmjeni Odluke o potpori za očuvanje radnih mjesta u sustavu športa pogodanim koronavirusom (COVID-19)', 27. travnja 2020 <<https://sdus.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Izmjena%20odluke%20o%20dodjeli%20potpore.pdf>> pristupljeno 22. listopada 2020.

⁷⁶ Prijave za potporu za očuvanje radnih mjesta u sektoru športa počinju sljedeći tjedan (*Središnji državni ured za sport*, 17. travnja 2020.) <<https://sdus.gov.hr/vijesti/prijave-za-potporu-za-ocuvanje-radnih-mjesta-u-sektoru-sporta-pocinju-sljedeci-tjedan/1253>> pristupljeno 22. listopada 2020.

⁷⁷ Vlada usvojila mjere za pomoć sportu (*Središnji državni ured za sport*, 9. travnja 2020.) <<https://sdus.gov.hr/vijesti/vlada-usvojila-mjere-za-pomoc-sportu/1250>> pristupljeno 22. listopada 2020.

⁷⁸ 239. sjednica Vlade Republike Hrvatske (*Vlada RH*, 2. srpnja 2020.) <<https://vlada.gov.hr/sjednice/239-sjednica-vlade-republike-hrvatske-29898/29898>> pristupljeno 22. listopada 2020.

⁷⁹ Središnji državni ured za šport, 'Prijave za potporu za očuvanje radnih mjesta u sektoru športa počinju sljedeći tjedan' (n 74).

kim jer pregledom Popisa pravnih osoba koje su ostvarile pravo na naknadu⁸⁰ možemo zaključiti da je potporu koristila 571 pravna osoba (sportski klub) za ukupno 1.287 osoba. Uzmemo li u obzir činjenicu da u hrvatskom sportu imamo više od 5.000 osoba koji su treneri, od kojih prema dostupnim podacima oko 1.397 njih bi trebalo biti u radnopravnom statusu, kao i da postoji velik broj osoba koji su u sportskim udrugama zaposleni na tajničkim, odnosno administrativnim poslovima od kojih određeni broj također bi trebao biti u radnopravnom odnosu, uz 22 ugovora o radu hrvatskih sportaša (isključivo profesionalnih nogometaša) dolazimo do poražavajućih podataka o manje od 1.300 osoba (trenera, sportaša, administrativnog osoblja) u čitavom hrvatskom sportu koji imaju onaj minimum pravne zaštite, a to je radnopravni i socijalnopravni status. Ipak, valja samo još dodatno pojasniti da navedene mjere nisu mogle koristiti one osobe koje svoju plaću osiguravaju putem javnih potreba u sportu na lokalnoj razini.

U hrvatskom nogometu, COVID-19 kriza je bila zamjetna, pogotovo do ponovnog početka natjecanja koncem svibnja, odnosno početkom lipnja 2020. godine. Naime, u jeku krize klubovi tzv. „velike četvorke“ postigli su sporazume s igračima u vidu smanjenja njihovih primanja.

- **GNK Dinamo Zagreb** – igrači prve momčadi pristali su da im se do kraja rujna trećina primanja isplati u redovnim rokovima, trećina primanja da se isplatiti u roku od šest mjeseci od datuma odigravanja prve službene utakmice i da se trećina primanja trajno ne isplati.⁸¹
- **HNK Rijeka s.d.d.** – igrači prve momčadi pristali su na isplatu trećine primanja za čitavo razdoblje, iduće trećine primanja u razdoblju od 6 do 16 mjeseci ovisno o financijskom stanju Kluba, dok su se preostalih primanja odrekli.⁸²
- **HNK Hajduk Split s.d.d.** – igrači prve momčadi prihvatili su prijedlog Kluba da u razdoblju od prvih šest mjeseci dobivaju 40% ugovorenih primanja, isplatu dodatnih 40% odgodili su na rok od šest mjeseci, računajući od travnja 2020. godine, a preostalih 20% igrači su se pristali trajno odreći.⁸³
- **NK Osijek s.d.d.** – igrači prve momčadi pristali su na isplatu 50% svojih primanja, 25% primanja su se odrekli dok se situacija ne normalizira, a preostalih 25% kojih su se odrekli bit će im isplaćeni po boljoj financijskoj situaciji Kluba.⁸⁴

Navedena teška financijska situacija dijelom je i dalje na snazi u najelitnijem razredu hrvatskog profesionalnog sporta, iako su klubovi postupno počeli s vraćanjem primanja igrača na razdoblje prije krize, no teško je vjerovati da će se uskoro vratiti u potpunosti na staro.

80 Ministarstvo turizma i športa 'Popis pravnih osoba koje su ostvarile potporu za očuvanje radnih mjesta u sustavu športa za mjesec ožujak i travanj 2020. (Središnji državni ured za šport, 20. svibnja 2020.) <<https://mint.gov.hr/potpورا-za-ocuvanje-radnih-mjesta-iz-sustava-sporta/22010>> pristupljeno 20. srpnja 2021.

81 Igrači Dinama pristali na smanjenje plaća (Hrvatska nogometna televizija, 15. travnja 2020.) <<https://www.hntv.hr/vijesti/igraci-dinama-pristali-na-smanjenje-placa>> pristupljeno 25. listopada 2020.

82 Postignut dogovor u Rijeci o smanjenju plaća (Hrvatska nogometna televizija, 10. travnja 2020.) <<https://www.hntv.hr/vijesti/postignut-dogovor-u-rijeci-o-smanjenju-placa>> pristupljeno 25. listopada 2020.

83 Dogovor na Poljudu: Svi igrači pristali na smanjenje plaće, u jednom scenariju mogu dobiti sve (Dnevnik.hr, 17. travnja 2020.) <<https://gol.dnevnik.hr/clanak/nogomet/svi-igraci-hajduka-pristali-na-smanjenje-place-zbog-pandemije-koronavirusa--602046.html>> pristupljeno 16. srpnja 2021.

84 Nogometaši NK Osijeka prvi u Hrvatskoj i među prvima u svijetu pristali na smanjenje plaće (Dnevnik.hr, 23. ožujka 2020.) <<https://gol.dnevnik.hr/clanak/rubrika/nogomet/nogometasi-nk-osijeka-pristali-na-manje-place-zbog-udara-na-financije-uzrokovanog-koronavirusom---598670.html>> pristupljeno 16. srpnja 2021.

Navedeno nije iznimka jer su gotovo svi svjetski klubovi zbog COVID-19 krize bili primorani značajno smanjiti troškove primanja svojih igrača.⁸⁵

Ipak, kvalifikacijom GNK Dinamo Zagreb i HNK Rijeke za grupnu fazu UEFA-ine Europske lige, dio prihoda je osiguran iz tzv. UEFA-ina nagradnog fonda.⁸⁶ Kada je riječ o prihodu od ulaznica, tu klubovi nažalost neće moći očekivati veće prihode, čak ni na europskim utakmicama jer je nakon Odluke HNS-a o povratku navijača na tribine (samo 30% kapaciteta stadiona) od 18. rujna 2020. godine,⁸⁷ Odlukom Stožera civilne zaštite RH od 25. listopada 2020. godine određeno da se sportska natjecanja mogu održavati samo bez nazočnosti gledatelja.⁸⁸ Time klubovi neće moći imati gledatelje na domaćim, ali ni na europskim utakmicama.

Prilično nepovoljna financijska pozicija nogometnih klubova u Hrvatskoj ukazuje na potrebu što hitnije regulacije ovog sektora i uspostavljanja stabilne zakonodavne i institucionalne infrastrukture za njegovu dugoročnu održivost. Potrebno je stoga što prije jasno profilirati status nogometnih klubova i njihov organizacijski ustroj.⁸⁹ Osim toga, svakako valja razmotriti poticanje klubova od strane države na sklapanje ugovora o radu s profesionalnim sportašima, priznavanjem posebnog poreznopravnog odnosno financijskopravnog okvira⁹⁰ za takav status profesionalnih sportaša. Ovdje opet moramo istaknuti da je NPŠ predvidio, možda i jedan od najvažnijih strateških ciljeva 1.3. *Analizirati i utvrditi mogućnost povećanja poreznih olakšica za sport uz mjeru 1.3.1. Izraditi detaljnu analizu poreznog sustava koji ima direktan ili indirektan utjecaj na sport, uz prijedlog novih poreznih mjera.*⁹¹ Time bi se, poučeni iskustvom COVID-19 krize moglo značajno doprinijeti boljitku hrvatskog sporta.

5. ZAKLJUČAK

COVID-19 kriza značajno je pogodila svaki segment naših života od svojeg globalnog širenja koncem veljače i početkom ožujka 2020. godine. Sport nikako nije bio iznimkom, a možemo slobodno reći da je bio jedna od pogođenijih grana djelatnosti.

-
- 85 Michele Colucci and others(eds) Coronavirus and its impact on football - A Sports law and Policy Centre and LawInSport joint June 2020, <<http://www.sportslawandpolicycentre.com/SLPC%20LIS%20Survey%20-%20v3%20-%207%20June%202020.pdf>> pristupljeno 16. srpnja 2020.
- 86 Za nastupe u kvalifikacijama UEFA-ine Lige prvaka te potom UEFA-ine Europske lige (do nastupa u grupnoj fazi UEFA-ine Europske lige) GNK Dinamo Zagreb je uprihodovao €6.137.190 (za rezultat u kvalifikacijama €380.000, €480.000 za ispadanje iz kvalifikacija za UEFA-inu Ligu prvaka te €2.920.000 za ulazak u grupnu fazu UEFA-ine Europske lige te uz dodatnih €2.357.190 na ime nagrade za ostvarene rezultate u proteklom desetogodišnjem razdoblju), dok je HNK Rijeka uprihodovala €3.985.730 (€280.000 za rezultat u kvalifikacijama te €2.920.000 za ulazak u grupnu fazu UEFA-ine Europske lige uz dodatnih €785.730 na ime nagrade za ostvarene rezultate u proteklom desetogodišnjem razdoblju). Svaki bod osvojen u grupnoj fazi UEFA-ine Europske lige nosi dodatnih €190.000. Detaljnije na: UEFA, How clubs' 2019/20 UEFA Europa League revenue is shared (UEFA, 11. lipnja 2019.) <<https://www.uefa.com/uefaeuropaleague/news/0253-0e99cd69d503-aeebfaee2a3-1000-how-clubs-2019-20-uefa-europa-league-revenue-is-shared/>> pristupljeno 16. srpnja 2021.
- 87 Dopušten dolazak gledatelja uz poštovanje mjera Stožera civilne zaštite (Hrvatski nogometni savez, 11. rujna 2020.)<<https://hns-ccf.hr/news/21696/dozvoljen-dolazak-gledatelja-uz-postivanje-mjera-stozera-civilne-zastite/>> pristupljeno 27. listopada 2020.
- 88 Odluka o nužnim epidemiološkim mjerama kojima se ograničavaju okupljanja i uvode druge nužne epidemiološke mjere i preporuke radi sprječavanja prijenosa bolesti COVID-19 putem okupljanja, NN 117/2020.
- 89 Anto Bajo i Marko Primorac, 'Poslovanje nogometnih klubova u Hrvatskoj' (2016) 1 Fiscus 18.
- 90 Detaljnije o opozezivanju u sportu vidjeti u: Nikola Mijatović, 'Oporezivanje dohotka sportaša', u Hrvoje Kačer i drugi (eds) *Sportsko pravo* (Sveučilište u Splitu, Pravni fakultet, Split, 2018) 601–619 te Stjepan Gadžo i Vanja Smokvina, 'Croatia: Sports and Taxation – selected issues', (2019) 9(1) Global Sports Law and Taxation Reports 49–52.
- 91 Nacionalni program športa (n 11) 97.

U RH, COVID-19 kriza pogodila je hrvatske sportske klubove time što su treniranja i održavanja sportskih natjecanja onemogućena ili značajno otežana, prihodi od ulaznica su gotovo pa izostali zabranama okupljanja gledatelja, najavljena su smanjenja ulaganja sponzora koji su također pogođeni navedenom globalnom krizom, a i ostali prihodi, pogotovo oni od naknada za transfere, postaju sve nesigurnijima.

Kvalitetne mjere Vlade RH za spas radnih mjesta u hrvatskom sportu snažna su i važna mjera usmjerena na pomoć sportskim klubovima, sportašima i trenerima, no primjena istih u stvarnosti pokazala je da nedostaju upravo „adresati“ tih mjera, a to su sportaši i treneri u radnopravnom statusu. Ipak, smatramo da upravo COVID-19 krizu, koja i dalje predstavlja prijetnju opstanku profesionalnih sportskih klubova u RH, zapravo trebamo shvatiti kao priliku da se dugoročno postavi kvalitetniji pravni okvir ekipnog profesionalnog sporta u RH. Navedeno se prije svega odnosi na uvođenje radnopravnog i socijalnopravnog statusa za profesionalne sportaše i trenere, no da bi sportski klubovi bili u mogućnosti prije svega koristiti prethodno navedene mjere, a potom i dugoročno zasnivati radnopravni status sa sportašima i trenerima, nužan je novi financijskopravni okvir.

Nakon što je 2019. godine zaživio prvi hrvatski nacionalni strateški dokument hrvatskog sporta *Nacionalni program sporta*, a osvjedočeni rezultatima COVID-19 krize smatramo da je ovo presudan trenutak da se krene s implementacijom predloženih mjera i aktivnosti, pogotovo što time konačno možemo hrvatskom sportu, njegovim sportašima i trenerima dati zasluženi status kakav nalazimo u drugim državama EU-a. Kako je u radu na više mjesta putem nogometa pokazano, hrvatski sport postiže iznimne rezultate s obzirom na prihode koje ostvaruje po osnovi televizijskih prava, sponzora ili ulaznica. No, trenutačni porezni tretman ulaganja u profesionalni sport, pogotovo prihoda od sponzorstva i ulaznica nikako ne olakšava situaciju sportskim klubovima.

Preduvjet implementaciji mjera svakako je poticanje ulaganja u hrvatski sport, klubove i sportaše, a navedeno se može ostvariti promjenama u poreznoj politici RH spram sporta. Kako je navedeno predviđeno *Nacionalnim programom sporta*, ostaje nadati se da će se isto i ostvariti.

BIBLIOGRAFIJA

1. Antolić D, 'Prva HNL se s 9 milijuna eura godišnje od Endorphina odvojila od europskog začelja' (2020) 20292 Sportske novosti 3
2. Antolić D, 'Ruke gore za 103 milijuna eura' (2020) 20236 Sportske novosti 2–3
3. Bajo A i Primorac M, 'Poslovanje nogometnih klubova u Hrvatskoj' (2016) 1 Fiscus 2
4. Bilić A i Smokvina V, 'Radnopravni status profesionalnih sportaša' u Kačer H i drugi, *Sportsko pravo* (Pravni fakultet u Splitu 2018)
5. Bilić A i Smokvina V, 'Ugovori između profesionalnih nogometaša i klubova - ugovori radnog ili građanskog prava?' (2012) 49(4) Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu 831
6. Čustonja Z, Jukić I i Milanović D, *Studija: Treneri i stručni kadrovi u hrvatskom športu* (Kineziološki fakultet u Zagrebu 2011)
7. Gadžo S i Smokvina V, 'Croatia: Sports and Taxation - selected issues' (2019) 9(1) Global Sports Law and Taxation Reports 49

8. Ivkošić M i Ceronja P, 'Pravni modeli provođenja postupka obveznog preoblikovanja športskog kluba – udruge u športsko dioničko društvo' (2009) 59(1) Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu 125
9. Ivkošić M, 'Pravni ustroj nogometnih klubova u Republici Hrvatskoj' (2010) 47(2) Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu 359
10. Mijatović N, 'Oporezivanje dohotka sportaša' u Kačer H i drugi, *Sportsko pravo* (Pravni fakultet u Splitu 2018)
11. Petrović S, Ivkošić M i Ceronja P, 'Pravni oblici sportskih klubova u Republici Hrvatskoj' u Kačer H i drugi (eds), *Sportsko pravo* (Pravni fakultet u Splitu 2018)
12. Servizi C, *Study on sport qualifications acquired through sport organisations and (sport) educational institutes* (European Commission 2016) < <https://doi.org/10.2766/389911> > pristupljeno 16. srpnja 2021.
13. Smokvina V i Šamija K, 'Nužnost postojanja jedinstvenog informacijskog sustava u hrvatskom sportu' u Smoljić M i Belaj I (eds) *Razvoj javne uprave: Zbornik radova 6. Međunarodne znanstvene konferencije* (Veleučilište "Lavoslav Ružička" u Vukovaru 2016)
14. Smokvina V, 'Implementacija Sporazuma o minimalnim zahtjevima za standardni ugovor igrača u profesionalnom nogometu s naglaskom na hrvatski sport' (2014) 53(4) *Pravo u gospodarstvu* 1225
15. Smokvina V, 'Socijalni dijalog u profesionalnom sportu – nogomet kao model za druge kolektivne profesionalne sportove' (2012) 49(4) Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu 883

PROPISI I DOKUMENTI

1. Nacionalni program športa (NN 69/2019) (HR)
2. Odluka o nužnim epidemiološkim mjerama kojima se ograničavaju okupljanja i uvode druge nužne epidemiološke mjere i preporuke radi sprječavanja prijenosa bolesti COVID-19 putem okupljanja (NN 117/2020) (HR)
3. Ministarstvo turizma i športa 'Odluka o izmjeni Odluke o potpori za očuvanje radnih mjesta u sustavu športa pogođenim koronavirusom (COVID-19)' (*Središnji državni ured za šport*, 27. travnja 2020.) < <https://sdus.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/lzmjena%20odluke%20o%20dodjeli%20potpore.pdf> > pristupljeno 22. listopada 2020. (HR)
4. Ministarstvo turizma i športa 'Odluka o potpori za očuvanje radnih mjesta u sustavu športa pogođenim koronavirusom (COVID-19)' (*Središnji državni ured za šport*, 18. travnja 2020.) < <https://sdus.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Odluka%20o%20potpori%20za%20o%20C4%8Duvanje%20radnih%20mjesta%20u%20sustavu%20C5%A1porta%20pogo%20C4%91enim%20koronavirksom%20COVID-19.pdf> > pristupljeno 22. listopada 2020. (HR)
5. Ministarstvo turizma i športa 'Preporuka Središnjeg državnog ureda za šport' (*Središnji državni ured za šport*, 12. ožujka 2020.) < <https://sdus.gov.hr/vijesti/preporuka-sredisnjeg-drzavnog-ureda-za-sport/1223> > pristupljeno 20. listopada 2020. (HR)
6. Ministarstvo turizma i športa 'Preporuka Središnjeg državnog ureda za šport za organizaciju športskih natjecanja' (*Središnji državni ured za šport*, 4. ožujka 2020.) < <https://sdus.gov.hr/vijesti/preporuka-sredisnjeg-drzavnog-ureda-za-sport-za-organizaciju-sportskih-natjecanja/1218> > pristupljeno 20. listopada 2020. (HR)
7. Ministarstvo turizma i športa 'Upute u vezi postupanja zbog pojave koronavirusa (COVID-19)' (*Središnji državni ured za šport*, 12. ožujka 2020.) < <https://sdus.gov.hr/vijesti/upute-u-vezi-postupanja-zbog-pojave-koronavirusa-covid-19/1214> > pristupljeno 20. listopada 2020. (HR)

8. Vlada Republike Hrvatske '239. sjednica Vlade Republike Hrvatske' (*Vlada Republike Hrvatske*, 2. srpnja 2020.) <<https://vlada.gov.hr/sjednice/239-sjednica-vlade-republike-hrvatske-29898/29898>> pristupljeno 16. srpnja 2021. (HR)
9. Ministarstvo turizma i športa 'Popis pravnih osoba koje su ostvarile potporu za očuvanje radnih mjesta u sustavu športa za mjesec ožujak i travanj 2020.' (Središnji državni ured za šport, 20 svibnja 2020.) <<https://mint.gov.hr/potpورا-za-ocuvanje-radnih-mjesta-iz-sustava-sporta/22010>> pristupljeno 22. listopada 2020. (HR)
10. Zakon o dopuni Zakona o sportu (NN 47/2020) (HR)
11. Zakon o sportu (NN 71/2006, 150/2008, 124/2010, 124/2011, 86/2012, 94/2013, 85/2015, 19/2016, 98/2019, 47/2020) (HR)

MREŽNI IZVORI

1. Clinch M, Around half the world's population tuned in to this year's soccer World Cup (*CNBC*, 21 December 2018) <<https://www.cnbс.com/2018/12/21/world-cup-2018-half-the-worlds-population-tuned-in-to-this-years-soccer-tournament.html>> pristupljeno 16. srpnja 2021.
2. Colucci M and others (eds), Coronavirus and its impact on football: A Sports law and Policy Centre and LawInSport joint Survey (*Sports law and Policy Centre and LawInSport*, 7 June 2020) <www.sportslawandpolicycentre.com/SLPC%20LIS%20Survey%20-%20v3%20-%207%20June%202020.pdf> pristupljeno 16. srpnja 2021.
3. COVID-19 – Priopćenje prvog slučaja (*Hrvatski zavod za javno zdravstvo*, 25. veljače 2020.) <www.hzjz.hr/priopcenja-mediji/covid-19-priopcenje-prvog-slucaja/> pristupljeno 16. srpnja 2021.
4. Dogovor na Poljudu: Svi igrači pristali na smanjenje plaće, u jednom scenariju mogu dobiti sve (*Dnevnik.hr*, 17. travnja 2020.) <<https://gol.dnevnik.hr/clanak/nogomet/svi-igraci-hajduka-pristali-na-smanjenje-place-zbog-pandemije-koronavirusa---602046.html>> pristupljeno 16. srpnja 2021.
5. Dozvoljen dolazak gledatelja uz poštivanje mjera Stožera civilne zaštite (*Hrvatski nogometni savez*, 11. rujna 2020.) <<https://hns-cff.hr/news/21696/dozvoljen-dolazak-gledatelja-uz-postivanje-mjera-stozera-civilne-zastite/>> pristupljeno 16. srpnja 2021.
6. FIFPro Global Employment Report: Working Conditions in Professional Football (*FIFPro*, 2016) <<https://fifpro.org/media/xdjhlwb0/working-conditions-in-professional-football.pdf>> pristupljeno 16. srpnja 2021.
7. Financijski izvještaji na dan 31. prosinca 2019. godine s Izvješćem revizora (*NK Istra*, 2020) <www.nkistra.com/wp-content/uploads/2020/04/F.01_Godi%20C5%A1nji-financijski-izvje%20C5%A1taji-poslije-revizije-za-2019..pdf> pristupljeno 16. srpnja 2021.
8. Financijsko izvješće KK „Split“ s.d.d. za 2018. godinu zajedno s Izvješćem neovisnog revizora (29. sjednica Gradskog vijeća Grada Splita, 19. prosinca 2019., t 47) <<https://sjednice.split.hr/#1/49/1006>> pristupljeno 29. listopada 2020.
9. Global Sport Salaries Survey 2019 (*Sporting Intelligence*, 2019) <www.globalsportssalaries.com/GSS%202019.pdf> pristupljeno 16. srpnja 2021.
10. Godišnji financijski izvještaji i Izvješće neovisnog revizora o financijskim izvještajima za 2019. godinu (*HNK Gorica*, 2020) <www.hnk-gorica.hr/UserDocsImages/vijesti/objave/F.01%20-%20Godi%20C5%A1nji%20financijski%20izvje%20C5%A1taji%20poslije%20revizije%20za%202019..pdf> pristupljeno 16. srpnja 2021.

11. Godišnji financijski izvještaji i Izvješće neovisnog revizora za 2019. godinu (*NK Lokomotiva Zagreb*, 2020) <<https://nklokomotiva.hr/dokument/godisnji-financijski-izvjestaji-i-izvjesce-neovisnog-revizora-za-2019.-godinu-i-izjava-o-naknadama-posrednicima-za-2019.-godinu-6>> pristupljeno 16. srpnja 2021.
12. Godišnji financijski izvještaji i Izvješće o reviziji za 2019. godinu (*NK Inter Zaprešić*, 2020) <https://inter.hr/assets/images/finacial_reports/2019/financijski-izvjestaji-2019.pdf> pristupljeno 20. kolovoza 2020.
13. Godišnji konsolidirani financijski izvještaji i Izvješće neovisnog revizora za 2019. godinu (*Građanski nogometni Klub Dinamo Zagreb*, 2020) <https://gnkdinamo.hr/F.01_Godisnji_financijski_izvjestaji_poslije_revizije_za_2019.pdf> pristupljeno 16. srpnja 2021.
14. HNS i Endorphin potpisali ugovor o suradnji (*Hrvatski nogometni savez*, 1. Kolovoza 2020.) <<https://hns-cff.hr/news/21557/hns-i-endorphin-potpisali-ugovor-o-suradnji/>> pristupljeno 16. srpnja 2021.
15. Hrvatski nogometni savez, 'Pravilnik o statusu igrača i registracijama' (*Hrvatski nogometni savez*, 25. veljače 2020.) <<https://hns-cff.hr/files/documents/9527/Pravilnik%20o%20statusu%20igra%C4%8Da%20i%20registracijama%2012-20.pdf>> pristupljeno 16. srpnja 2021.
16. Hrvatski olimpijski odbor, 'Nomenklatura sportova i sportskih grana' (*Hrvatski olimpijski odbor*, 3. svibnja 2019.) <www.hoo.hr/images/dokumenti/sport-olimpizam-hr/2019/nomenklatura-sportova-i-sportskih-grana-2019-svibanj.pdf> pristupljeno 16. srpnja 2021.
17. Igrači Dinama pristali na smanjenje plaća (*Hrvatska nogometna televizija*, 15. travnja 2020.) <www.hntv.hr/vijesti/igraci-dinama-pristali-na-smanjenje-placa> pristupljeno 25. listopada 2020.
18. Izvješće neovisnog revizora i Financijski izvještaj za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. (*RK Podravka*, 2019) <https://tk-podravka.hr/wp-content/uploads/2019/07/RK-PODRAVKA_revizorsko-izvje%C5%A1%C4%87e-2018_FINAL.pdf> pristupljeno 16. srpnja 2021.
19. Izvješće neovisnog revizora i Financijski izvještaji za 2019. godinu (*NK Slaven Belupo*, 2020) <https://nk-slaven-belupo.hr/wp-content/uploads/2020/05/F.01_Godi%C5%A1nji-financijski-izvje%C5%A1taj-poslije-revizije-za-2019.pdf> pristupljeno 20. kolovoza 2020.
20. Izvješće o obavljenoj reviziji konsolidiranih financijskih izvještaja HNK Hajduk š.d.d. Split za 2019. godinu (*HNK Hajduk Split*, 2020) <<https://hajduk.hr/pdf/financijsko-izvjesce-2019/378>> pristupljeno 16. srpnja 2021.
21. Nogometaši NK Osijeka prvi u Hrvatskoj i među prvima u svijetu pristali na smanjenje plaće (*Dnevnik.hr*, 23. ožujka 2020.) <<https://gol.dnevnik.hr/clanak/rubrika/nogomet/nogometasi-nk-osijeka-pristali-na-manje-place-zbog-udara-na-financije-uzrokovanog-koronavirusom---598670.html>> pristupljeno 16. srpnja 2021.
22. Postignut dogovor u Rijeci o smanjenju plaća (*Hrvatska nogometna televizija*, 10. travnja 2020.) <www.hntv.hr/vijesti/postignut-dogovor-u-rijeci-o-smanjenju-placa> pristupljeno 25. listopada 2020.
23. Prijave za potporu za očuvanje radnih mjesta u sektoru športa počinju sljedeći tjedan (*Središnji državni ured za šport*, 17. travnja 2020.) <<https://sdus.gov.hr/vijesti/prijave-za-potporu-za-ocuvanje-radnih-mjesta-u-sektoru-sporta-pocinju-sljedeci-tjedan/1253>> pristupljeno 22. listopada 2020.
24. Registar profesionalnih sportskih klubova (*Središnji državni ured za šport*, 29. listopada 2020.) <<https://sdus.gov.hr/istaknute-teme/profesionalni-sportski-klubovi/registar-profesionalnih-sportskih-klubova/944>> pristupljeno 29. listopada 2020.
25. Revidirani financijski izvještaji na dan 31. prosinca 2019. godine (*NK Osijek*, 2020) <https://nk-osijek.hr/files/documents/126/revizorsko_izvjesce_2019.pdf> pristupljeno 20. kolovoza 2020.

26. Revidirani godišnji kombinirani financijski izvještaji za posebne namjene za 2019. godinu (*HNK Rijeka*, 2020) <www.nk-rijeka.hr/wp-content/uploads/2019/04/Licenciranje-HNK-Rijeka-za-2019.-godinu.pdf> pristupljeno 20. kolovoza 2020.
27. Revizorsko izvješće za 2019. godinu (*NK Varaždin*, 2020) <http://nk-varazdin.hr/NKVarazdin_Izvjesce_2019.pdf> pristupljeno 16. srpnja 2021.
28. Shvili J, 'The Most Popular Sports in the World' (*World Atlas*, 16 October 2020) <www.worldatlas.com/articles/what-are-the-most-popular-sports-in-the-world.html> pristupljeno 16. srpnja 2021.
29. Tironi H, 'HNS 2017. godinu završio u gubitku, potpisani ugovori o renoviranju terena' (*Goal.hr*, 6. travnja 2018.) <www.goal.com/hr/vijesti/skupstina-hns/2a7f0yh1z6to16vhs0i37cyg1> pristupljeno 16. srpnja 2021.
30. Union of European Football Associations, 'How clubs' 2019/20 UEFA Europa League revenue is shared' (*UEFA*, 11. lipnja 2019.) <<https://www.uefa.com/uefaeuropaleague/news/0253-0e99cd69d503-aeecbfaee2a3-1000--how-clubs-2019-20-uefa-europa-league-revenue-is-shared/>> pristupljeno 16. srpnja 2021.
31. Union of European Football Associations, 'The European Club Footballing Landscape: Club Licensing Benchmarking Report - Financial Year 2018' (*UEFA*, 16. siječnja 2020.) <www.uefa.com/Multi-mediaFiles/Download/OfficialDocument/uefaorg/Clublicensing/02/64/06/95/2640695_DOWNLOAD.pdf> pristupljeno 16. srpnja 2021.
32. Vlada usvojila mjere za pomoć športu (*Središnji državni ured za šport*, 9. travnja 2020.) <<https://sdus.gov.hr/vijesti/vlada-usvojila-mjere-za-pomoc-sportu/1250>> pristupljeno 22. listopada 2020.

Vanja Smokvina*

Patricia Ribarić Smokvina**

PROFESSIONAL SPORT IN THE REPUBLIC OF CROATIA DURING THE COVID-19 CRISIS – FROM A THREAT TO AN OPPORTUNITY FOR A BETTER STATUS OF PROFESSIONAL ATHLETES

Summary

The paper aims at analysing Croatian professional sport and the impact of the COVID-19 crisis on it. Football was taken as a model for other team sports because of the share of professional sports clubs in the Republic of Croatia in football. In addition, the legal framework set in football may apply to other sports for successfully developing a similar pattern. The analyses are conducted into the revenues (sponsorships, ticketing and TV rights), and expenses (expenses on behalf of players remuneration) of the football clubs in the First Croatian Football League, providing an overview of the professional status of sports clubs, athletes and coaches. It also encompasses an analysis into measures taken by the Government of the Republic of Croatia to support Croatian sport during the COVID-19 crisis. The COVID-19 crisis has been taken as a possible starting position for better regulation of sports in future, especially as regards the professional sports in the Republic of Croatia contributing significantly to the promotion of the Republic of Croatia worldwide.

Keywords: COVID-19, sports, Croatia, professional sports clubs, athletes, labour-law status

This work is licensed under a Creative Commons

Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

* Vanja Smokvina, PhD, Associate Professor, Faculty of Law, University of Rijeka, Sports Law, Sports Policy and Sports Diplomacy Centre, Hahlić 6, 51000 Rijeka. E-mail address: vsmokvina@pravri.hr. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1527-7921>.

** Patricia Ribarić Smokvina, mag. oec. E-mail address: patricia_ribaric@yahoo.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8801-2246>.